

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w listopadzie 2019 r.

Socio-economic situation of the country in November 2019

Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w listopadzie 2019 r.

Socio-economic situation of the country in November 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Opracowań Statystycznych
Statistics Poland, Statistical Products Department

pod kierunkiem

supervised by

Magdaleny Ambroch

Zespół autorski

Editorial team

Dominika Borek, Justyna Gustyn, Anna Kozera, Joanna Kozłowska, Marcin Marikin, Ewa Morytz-Balska,
Marcin Safader, Robert Waker, Anna Zielkowska, Maciej Żelechowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Elżbieta Lisiak, Eustachiusz Markowski, Joanna Sadowy, Katarzyna Stanecka, Urszula Wilczyńska

Autorzy ikon użytych na okładce

Icons used on the cover

Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect z Flaticon

Designed by Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect from Flaticon

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10

Zam. 497/2019/ nakł. 250

Spis treści

Contents

Synteza	5
<i>Executive summary</i>	7
Rynek pracy	9
<i>Labour market</i>	
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	18
<i>Wages and salaries; social benefits</i>	
Ceny	22
<i>Prices</i>	
Rolnictwo	30
<i>Agriculture</i>	
Przemysł	35
<i>Industry</i>	
Budownictwo	41
<i>Construction</i>	
Budownictwo mieszkaniowe	44
<i>Housing construction</i>	
Rynek wewnętrzny	47
<i>Domestic market</i>	
Bilans płatniczy	50
<i>Balance of payments</i>	
Handel zagraniczny	53
<i>Foreign trade</i>	
Wyniki finansowe ubezpieczycieli	61
<i>Financial results of insurance companies</i>	
Produkt krajowy brutto	64
<i>Gross domestic product</i>	
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno–gospodarczej kraju	66
<i>Selected indicators regarding the socio–economic situation of the country</i>	
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne	70
<i>Main macroeconomic indicators</i>	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>	Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>	Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>	„W tym” ”Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>	Comma (,)	<i>used in figures represents the decimal point</i>
Kropka (.)	oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>		

Skróty

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>	Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys.	tysiąc <i>thousand</i>	kg	kilogram <i>kilogramme</i>
mln	milion <i>million</i>	szt. <i>pc.</i>	sztuka <i>piece</i>
mld <i>bn</i>	miliard <i>billion</i>	l	litr <i>litre</i>
p.proc. <i>pp</i>	punkt procentowy <i>percentage point</i>	hl	hektolitr <i>hectolitre</i>
zł <i>PLN</i>	złoty <i>zloty</i>	t	tona <i>tonne</i>
USD	dolar USA <i>US dollar</i>	dt	decytona <i>decitonne</i>
EUR	euro <i>euro</i>		
CHF	frank szwajcarski <i>Swiss franc</i>		
UE <i>EU</i>	Unia Europejska <i>European Union</i>		

Synteza

Rynek pracy w listopadzie 2019 r.

przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	+2,6% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu okresu)	5,1%

Tempo wzrostu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku było zbliżone do obserwowanego w poprzednich miesiącach. Stopa bezrobocia rejestrowanego nieznacznie wzrosła w porównaniu z notowaną w końcu października br., ale nadal była niższa niż przed rokiem.

Według wyników badania popytu na pracę w okresie styczeń–wrzesień br. utworzono mniej nowych miejsc pracy niż rok wcześniej; jednocześnie zwiększyła się skala likwidacji miejsc pracy.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie 2019 r.

nominalne	+5,3% r/r
realne	+2,7% r/r

Dynamika przeciętnych nominalnych i realnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku była słabsza niż w poprzednich miesiącach.

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w listopadzie 2019 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	
nominalne	+5,0% r/r
realne	+1,8% r/r
rolników indywidualnych	
nominalne	+5,8% r/r
realne	+2,6% r/r

Nominalne emerytury i renty brutto w obu systemach wzrosły w skali roku w nieco większym stopniu niż w październiku br., tempo wzrostu siły nabywczej świadczeń było zbliżone do notowanego przed miesiącem.

Ceny w listopadzie 2019 r.

ceny towarów i usług konsumpcyjnych	+2,6% r/r
ceny produkcji sprzedanej przemysłu	-0,1% r/r
ceny produkcji budowlano-montażowej	+3,0% r/r

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w skali roku nieco bardziej niż w październiku br. Przyspieszyła dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych. Pogłębił się natomiast spadek cen w zakresie transportu.

W drugim z kolei miesiącu ceny produkcji sprzedanej przemysłu były nieco niższe niż rok wcześniej; dynamika cen produkcji budowlano-montażowej uległa dalszemu spowolnieniu.

Produkcja sprzedana przemysłu w listopadzie 2019 r.

niewyrównana sezonowo	+1,4% r/r
wyrównana sezonowo	+5,4% r/r

Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w skali roku w mniejszym stopniu niż w październiku br., na co wpłynęły m.in. czynniki o charakterze sezonowym. Wyższa niż przed rokiem była produkcja we wszystkich sekcjach, w tym najbardziej zwiększyła się w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Wzrost notowano w większości głównych grupowań przemysłowych, z wyjątkiem produkcji dóbr konsumpcyjnych nietrwałych.

Produkcja budowlano-montażowa
w listopadzie 2019 r.

niewyrównana sezonowo	-4,7% r/r
wyrównana sezonowo	+1,0% r/r

Notowano spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku, który wynikał m.in. z wpływu czynników o charakterze sezonowym. Niższa niż przed rokiem była produkcja w jednostkach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne oraz roboty dotyczące obiektów inżynierii lądowej i wodnej, natomiast wyższa – w podmiotach specjalizujących się w budowie budynków. Bardziej obniżyła się sprzedaż robót remontowych niż inwestycyjnych.

Sprzedaż detaliczna w listopadzie 2019 r.

niewyrównana sezonowo	+5,2% r/r
-----------------------	-----------

Sprzedaż detaliczna wzrosła w większym stopniu niż w poprzednich miesiącach; najwyższy wzrost notowano w grupie pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach.

Rolnictwo w listopadzie 2019 r.

Na rynku rolnym powyżej poziomu sprzed roku kształtowały się przeciętne ceny ziemniaków, żywca wieprzowego oraz drobiowego. Obniżyły się natomiast ceny zbóż, żywca wołowego oraz mleka.

Według wynikowego szacunku wyższe od ubiegłorocznych były tegoroczne zbiory zbóż ogółem (w tym zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi) oraz rzepaku i rzepiku. Niższe były natomiast zbiory ziemniaków, warzyw gruntowych i buraków cukrowych. Mniej zebrano także owoców z drzew, z krzewów owocowych oraz z plantacji jagodowych.

Handel zagraniczny (w zł)
w okresie styczeń–październik 2019 r.

eksport	+6,7% r/r
import	+4,3% r/r

Dynamika obrotów handlu zagranicznego była słabsza niż w okresie styczeń–wrzesień br. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem wobec ujemnego przed rokiem. Wyższe niż rok wcześniej były obroty z większością grup krajów; obniżył się jedynie import z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Wskaźnik terms of trade w okresie styczeń–wrzesień br. kształtował się korzystnie (wobec niekorzystnego rok wcześniej).

Koniunktura gospodarcza w grudniu 2019 r.

Oceny koniunktury formułowane przez przedsiębiorców prowadzących działalność w przetwórstwie przemysłowym oraz w budownictwie są bardziej negatywne niż w listopadzie br. Mniej optymistyczne opinie niż przed miesiącem zgłaszają podmioty w handlu detalicznym.

Koniunktura konsumencka w grudniu 2019 r.

Wskaźniki ufności konsumenckiej, określające bieżące i oczekiwane tendencje konsumpcji indywidualnej, pogorszyły się w porównaniu z notowanymi w listopadzie br. Najbardziej osłabiły się oceny bieżące oraz przewidywania dotyczące sytuacji ekonomicznej kraju.

Executive summary

Labour market in November 2019

average paid employment in enterprise sector	+2.6% y/y
registered unemployment rate (as of the end of period)	5.1%

The annual growth rate of average paid employment in enterprise sector was similar to the one observed in previous months. Registered unemployment rate slightly increased in comparison with the one recorded at the end of October 2019, but it was still lower than a year before.

According to the results of the labour demand survey, in the period of January–September 2019 less new jobs were created than a year before; simultaneously the number of jobs liquidated increased.

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in November 2019

nominal	+5.3% y/y
real	+2.7% y/y

The growth rate of average nominal and real gross wages and salaries in enterprise sector in annual terms was weaker than in previous months.

Average monthly gross retirement and other pensions in November 2019

from non-agricultural social security system	
nominal	+5.0% y/y
real	+1.8% y/y
of farmers	
nominal	+5.8% y/y
real	+2.6% y/y

Average nominal gross retirement and other pensions in both systems grew in annual terms to a slightly higher extent than in October 2019, the growth rate of purchasing power of benefits was similar to the one observed a month before.

Prices in November 2019

prices of consumer goods and services	+2.6% y/y
producer prices in industry	-0.1% y/y
producer prices in construction	+3.0% y/y

Prices of consumer goods and services grew slightly more than in October 2019. The growth rate of prices of food and non-alcoholic beverage accelerated. The decrease in prices of goods and services related to transport deepened.

Prices of sold production of industry in the second month in a row slightly declined in annual terms. The dynamics of prices of construction and assembly production further slowed down.

Sold production of industry in November 2019

seasonally unadjusted	+1.4% y/y
seasonally adjusted	+5.4% y/y

Sold production of industry increased in annual terms to a smaller extent than in October 2019, which was related, among others, to seasonal factors. Production was higher than a year before in all sections of industry, with the highest growth in electricity, gas, steam and air conditioning supply. An increase was recorded also in most of the main industrial groupings, except for production of non-durable consumer goods.

Construction and assembly production
in November 2019

seasonally unadjusted	-4.7% y/y
seasonally adjusted	+1.0% y/y

Construction and assembly production decreased in annual terms, which resulted, among others, from seasonal factors. Production was lower than a year before in units dealing mainly with specialised construction activities and civil engineering, while in entities specialising in construction of buildings it was higher. Sales of restoration works declined more than of investment ones.

Retail sales in November 2019

seasonally unadjusted	+5.2% y/y
-----------------------	-----------

Retail sales grew to a higher extent than in previous months. The highest increase was reported for the group other retail sale in non-specialised stores.

Agriculture in November 2019

In the agricultural market the average prices of potatoes, pigs and poultry for slaughter were above the level recorded a year before. While the prices of cereals, cattle for slaughter and milk decreased.

According to the output estimate, the production of cereals (including basic cereals with cereal mixed), as well as rape and turnip rape was higher than a year before. In turn, the production of potatoes, vegetables and sugar beets decreased. The production of tree fruits, bush fruits and berries was also lower.

Foreign trade (in PLN) in January–October 2019

exports	+6.7% y/y
imports	+4.3% y/y

The dynamics of foreign trade turnover was weaker than in January–September 2019. The total turnover balance was positive against a negative one a year before. Turnover with most groups of countries was higher than in the previous year; only imports from Central and Eastern Europe countries decreased. The terms of trade index in the period of January–September 2019 was favourable (against an unfavourable one a year before).

Business tendency in December 2019

The business climate is assessed more unfavourably than in the previous month by entrepreneurs conducting activity in manufacturing and construction. Less positive opinions than a month before are indicated by retail trade units.

Consumer tendency in December 2019

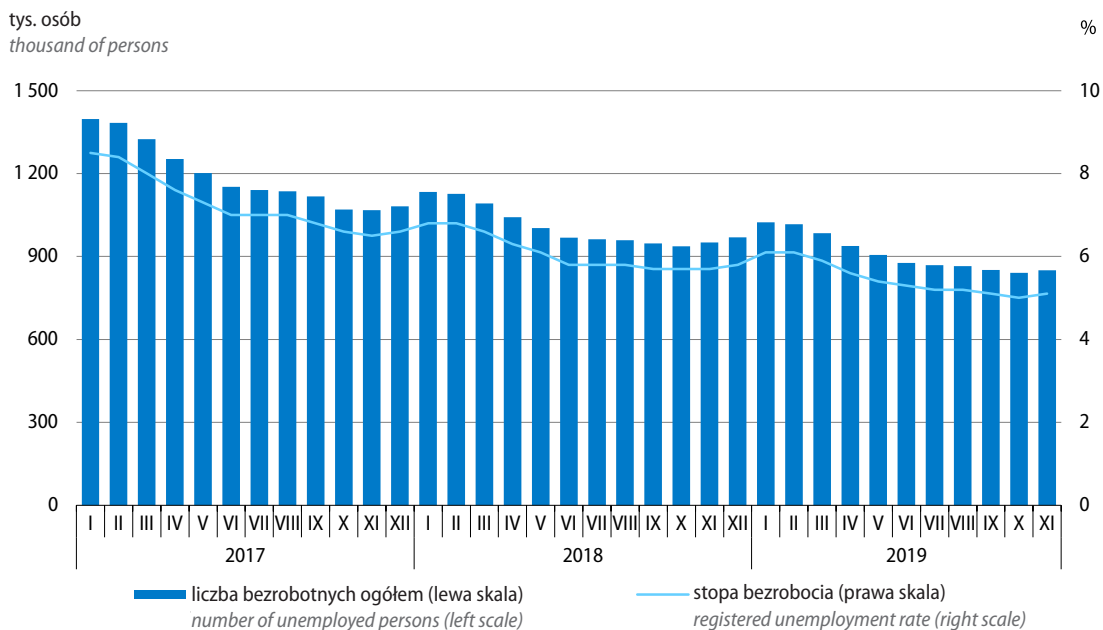
Consumer confidence indicators, defining current and expected tendencies of individual consumption, are weaker than a month before. The current assessments and predictions concerning economic situation of the country worsened the most.

Rynek pracy Labour market

W listopadzie br. tempo wzrostu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku było zbliżone do notowanego w poprzednich miesiącach. Przy niewielkim sezonowym wzroście, bezrobocie rejestrowane nadal było niższe niż przed rokiem.

Według wyników badania popytu na pracę w okresie trzech kwartałów br. utworzono mniej miejsc pracy niż rok wcześniej, natomiast więcej zlikwidowano.

Wykres 1. Bezrobocie rejestrowane
Chart 1. Registered unemployment

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w listopadzie br. ukształtowało się na poziomie 6394,8 tys. osób i było o 2,6% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,5% w październiku br. i o 3,0% w listopadzie ub. roku). Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 7,8%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 6,9%), informacji i komunikacji (o 6,2%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,5%) oraz budownictwie (o 4,0%). Wzrost zatrudnienia (w granicach 2,7%–0,3%) notowano również w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji, przetwórstwie przemysłowym, obsłudze rynku nieruchomości, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz górnictwie i wydobywaniu. Spadek zatrudnienia obserwowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,7%).

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

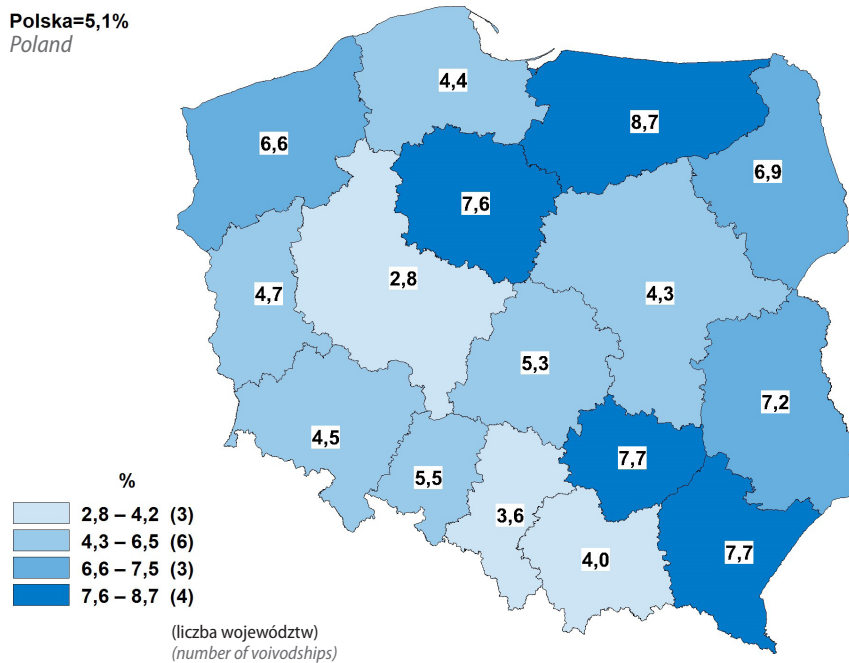
Tablica 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Table 1. Average paid employment in enterprise sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2019		2018		2019	
	w tys. <i>in thousands</i>	XI		I–XI		w tys. <i>in thousands</i>
		analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>				
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	6395	102,6	103,0	103,6	102,7	6387
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>	2767	101,5	102,3	102,6	101,9	2770
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	129	100,3	100,5	100,0	100,8	130
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	2390	101,6	102,4	103,0	102,0	2392
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	117	100,3	101,1	99,6	101,4	117
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	130	102,6	103,4	102,4	102,8	130
Budownictwo <i>Construction</i>	419	104,0	104,3	105,5	103,9	421
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	1316	102,7	102,7	103,3	102,6	1311
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	620	105,5	106,3	106,5	105,5	610
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	129	106,9	105,2	104,4	106,6	130
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	245	106,2	104,5	104,5	106,1	242
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	96	101,6	98,5	98,2	100,8	96
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	239	107,8	106,9	107,1	107,8	235
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	408	98,3	99,0	102,7	98,1	416

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.
a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

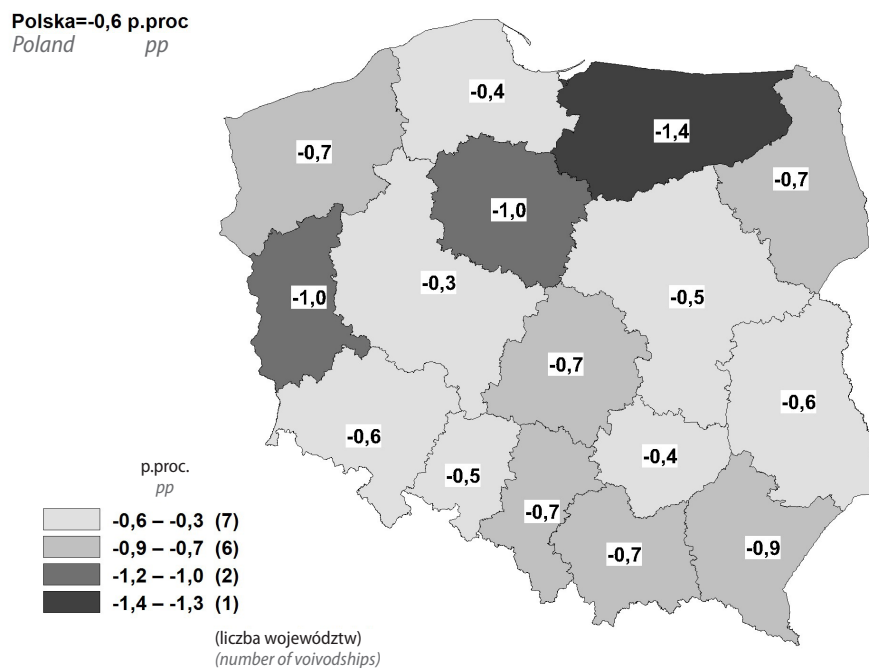
Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego stan w końcu listopada 2019 r.

Map 1. Registered unemployment rate as of the end of November 2019

Mapa 2. Zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego listopad 2019 r. do listopada 2018 r.

Map 2. Registered unemployment rate changes November 2019 to November 2018

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, wyższy niż przeciętnie wzrost zatrudnienia w skali roku notowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (7,9%), handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawą (6,3%), transportem lądowym i rurociągowym (6,2%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (4,7%), robotami budowlanymi specjalistycznymi (4,6%), budową budynków (3,9%), a także budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, handlem hurtowym oraz produkcją wyrobów z metali (w granicach 3,4%–2,7%). Pogłębił się spadek zatrudnienia w produkcji odzieży (do 6,2% wobec 3,7% przed rokiem).

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6387,2 tys. osób i było o 2,7% wyższe od notowanego przed rokiem.

W końcu listopada br. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 849,6 tys. **bezrobotnych**, tj. o 9,1 tys. (o 1,1%) więcej niż przed miesiącem i o 100,9 tys. (o 10,6%) mniej niż przed rokiem. **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 5,1%, tj. wzrosła o 0,1 p.proc. w skali miesiąca, natomiast w skali roku obniżyła się o 0,6 p.proc.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 2,8% w wielkopolskim do 8,7% w warmińsko-mazurskim. W porównaniu z poprzednim miesiącem wzrosła ona w ośmiu województwach: w kujawsko-pomorskim, lubelskim, opolskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim oraz zachodniopomorskim (po 0,1 p.proc.); natomiast w pozostałych nie uległa zmianie. W skali roku stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich województwach, w największym stopniu w warmińsko-mazurskim (o 1,4 p.proc.) oraz kujawsko-pomorskim i lubuskim (po 1,0 p.proc.), a w najmniejszym – w wielkopolskim (o 0,3 p.proc.), pomorskim i świętokrzyskim (po 0,4 p.proc.).

Wśród **bezrobotnych zarejestrowanych** w końcu listopada br. kobiety stanowiły 56,1%, tj. o 0,5 p.proc. mniej niż przed rokiem. Zmniejszyły się odsetki osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku (o 0,6 p.proc. do 84,0%), osób dotychczas niepracujących (o 0,6 p.proc. do 13,1%) oraz nieposiadających kwalifikacji zawodowych (o 0,2 p.proc. do 30,8%). Wzrósł natomiast odsetek absolwentów (o 0,2 p.proc. do 3,9%) oraz – nieznacznie – osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,1 p.proc. do 4,0%).

W porównaniu z końcem listopada ub. roku zmniejszył się udział następujących kategorii **osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy** w liczbie zarejestrowanych ogółem:

- osób długotrwale bezrobotnych² (o 2,3 p.proc. do 50,3%),
- osób w wieku poniżej 30 roku życia (o 0,3 p.proc. do 26,2%, w tym udział osób poniżej 25 roku życia był zbliżony do notowanego przed rokiem i wyniósł 12,6%),
- osób posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia (o 0,3 p.proc. do 20,6%),
- osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 0,3 p.proc. do 1,8%).

Zwiększył się natomiast odsetek osób bezrobotnych niepełnosprawnych (o 0,4 p.proc. do 6,7%). Zbliżone do notowanych przed rokiem były odsetki osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia (26,9%) oraz posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia (0,3%).

Liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** w listopadzie br. wyniosła 122,5 tys. osób, tj. obniżyła się zarówno w skali miesiąca (o 10,6%), jak i roku (o 12,2%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w porównaniu z obserwowanym przed rokiem o 0,3 p.proc. do 82,6%. Obniżył się również odsetek osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi. Wzrosły natomiast odsetki osób długotrwale bezrobotnych, zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, nieposiadających kwalifikacji zawodowych oraz – nieznacznie – osób dotychczas niepracujących i absolwentów.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Tablica 2. Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych
Table 2. Newly registered unemployed

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	XI 2018			XI 2019			XI 2018
	w tys. <i>in thousands</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	okres poprzedni= =100 <i>previous period=100</i>	w tys. <i>in thousands</i>	w % bezrobotnych nowo zarejestrowanych <i>in % of newly registered unemployed</i>		
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem <i>Newly registered unemployed – in total</i>	139,5	87,7	87,8	89,4	122,5	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni: <i>Of total – registered unemployed:</i>							
zarejestrowani po raz kolejny <i>reentrants to unemployment rolls</i>	115,6	87,5	87,5	93,7	101,2	82,6	82,9
dotychczas niepracujący <i>previously not employed</i>	16,6	77,3	88,5	72,8	14,6	12,0	11,9
absolwenci ^a <i>graduates^a</i>	10,7	81,0	89,0	60,4	9,5	7,8	7,7
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy <i>terminated for company reasons</i>	4,3	84,5	104,6	98,2	4,5	3,7	3,1
zamieszkali na wsi <i>living in rural areas</i>	61,5	87,2	87,0	89,1	53,5	43,7	44,1
bez kwalifikacji zawodowych <i>without occupational qualifications</i>	40,1	87,0	89,3	88,4	35,8	29,3	28,8
długotrwale bezrobotni ^b <i>long-term unemployed^b</i>	35,3	75,4	92,8	96,5	32,8	26,8	25,3

a Zaliczono osoby, dla których okres od momentu zakończenia nauki do momentu rejestracji nie przekroczył 12 m-cy.
 b Zaliczono osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

*a Unemployed graduates include the persons registered within the period of 12 months since the completion of education.
 b Long-term unemployed persons include the persons who stayed in the registers of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the last 2 years, excluding the periods of trainee-ship occupational preparation of adult at the workplace.*

Z ewidencji bezrobotnych w listopadzie br. **skreślono** 113,4 tys. osób, tj. mniej niż przed miesiącem (o 23,2%) oraz niż przed rokiem (o 10,2%). Główną przyczyną wyrejestrowania było nadal podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru skreślono 60,8 tys. osób, tj. o 10,3% mniej niż w listopadzie ub. roku. Mniej niż rok wcześniej było zarówno osób, które podjęły pracę niesubsydiowaną (o 5,6%), jak i tych, które podjęły pracę subsydiowaną (o 33,4%). Udział osób, które podjęły pracę w ogólnej liczbie wykreślonych z ewidencji bezrobotnych kształtował się, podobnie jak przed rokiem, na poziomie 53,7%. Zmniejszył się udział osób, które rozpoczęły szkolenie lub staż oraz tych, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe. Nieznacznie obniżył się udział osób, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy, a także tych, które nabyły uprawnienia do świadczenia emerytalnego. Wzrósł natomiast udział osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego.

Tablica 3. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn
 Table 3. *Unemployed persons removed from unemployment rolls by reasons*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	XI 2018		XI 2019			XI 2018	
	w tys. <i>in thousands</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	okres poprzedni= =100 <i>previous period=100</i>	w tys. <i>in thousands</i>	w % bezrobotnych wyrejestrowanych <i>in % of unemployed persons removed from unemployment rolls</i>		
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem <i>Unemployed persons removed from unemployment rolls – in total</i>	126,3	78,4	89,8	76,8	113,4	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni, którzy: <i>Of total – unemployed persons, who:</i>							
podjęli pracę <i>took work</i>	67,8	78,5	89,7	79,0	60,8	53,7	53,7
niesubsydiowaną <i>unsubsidised</i>	56,4	84,8	94,4	80,4	53,2	47,0	44,7
subsydiowaną <i>subsidised</i>	11,4	57,4	66,6	70,4	7,6	6,7	9,0
rozpoczęli szkolenie lub staż <i>started training or traineeship</i>	7,5	57,1	82,3	69,3	6,2	5,5	5,9
nie potwierdzili gotowości do podjęcia pracy <i>did not confirm availability for work</i>	25,0	86,6	89,3	77,7	22,3	19,7	19,8
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego <i>voluntarily resigned from the status of unemployed</i>	8,4	82,7	99,2	77,5	8,3	7,3	6,6
nabyli prawa emerytalne lub rentowe <i>acquired the right to retirement pay pension</i>	0,7	41,4	72,6	89,0	0,5	0,4	0,6
nabyli uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego <i>acquired the right to pre-retirement allowances</i>	1,1	63,7	78,7	77,0	0,8	0,7	0,8

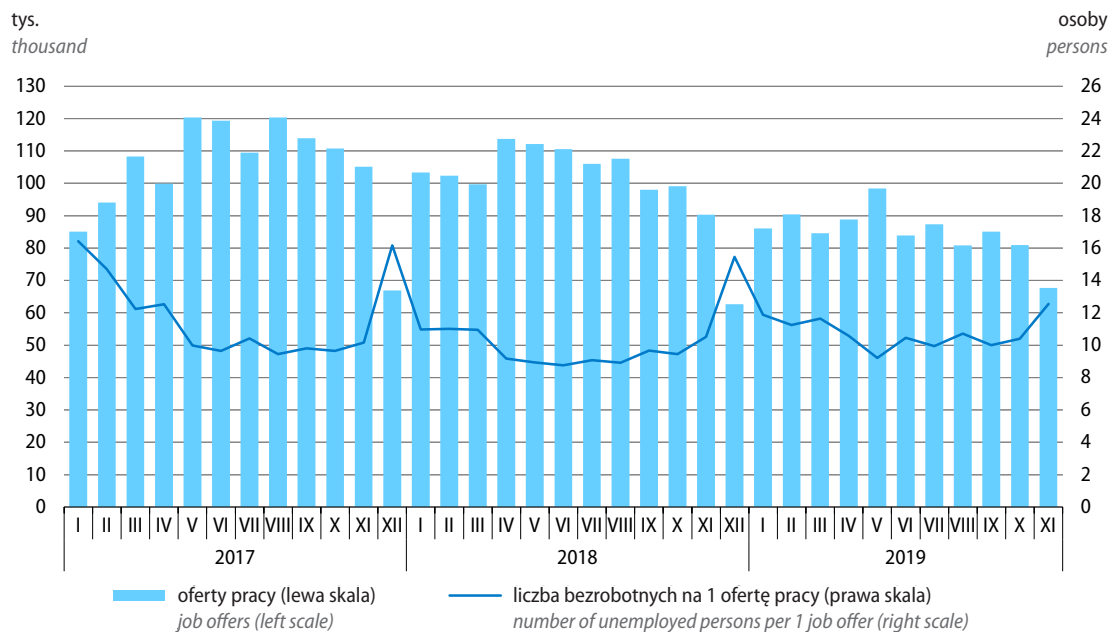
Do urzędów pracy w listopadzie br. zgłoszono 90,9 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. mniej niż przed miesiącem (o 18,4%) oraz niż przed rokiem (o 16,4%). W skali roku zmniejszyła się liczba ofert zarówno z sektora publicznego (o 11,4%), jak i prywatnego (o 16,7%). Oferty z sektora publicznego stanowiły 6,1% ogółu ofert (wobec 5,7% w listopadzie ub. roku). W końcu listopada br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 28,0% ogółu ofert (wobec 27,6% przed rokiem). Spośród wszystkich ofert pozostających do dyspozycji w końcu listopada br. 4,1% adresowanych było do osób niepełnosprawnych, a 1,4% dotyczyło stażu.

W końcu listopada br. zadeklarowano podobną jak przed miesiącem i nieco mniejszą niż przed rokiem skalę zwolnień grupowych – 142 zakłady **zadeklarowały zwolnienie** 19,0 tys. pracowników, w tym 2,2 tys. z sektora publicznego (w końcu listopada ub. roku odpowiednio 163 zakłady, 19,6 tys. pracowników, w tym 2,0 tys. z sektora publicznego).

3 Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

**Wykres 2. Oferty pracy
stan w końcu miesiąca**

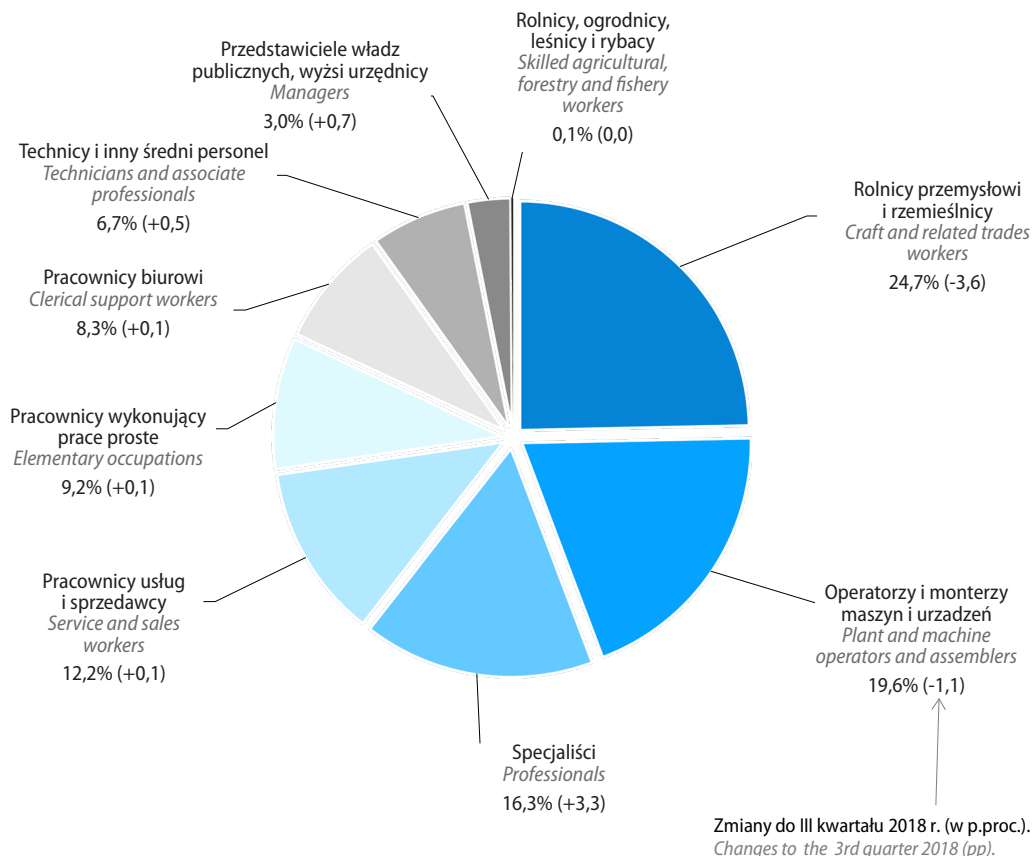
Chart 2. *Job offers
as of the end of a month*

Według wyników kwartalnego badania **popytu na pracę** w końcu III kwartału br. liczba **wolnych miejsc pracy** wyniosła 148,6 tys. i była o 5,4% niższa niż przed rokiem. Wolnymi miejscami pracy dysponowało 48,9 tys. podmiotów, tj. 6,4% jednostek ogółem (wobec 50,8 tys. podmiotów, tj. 6,8% jednostek ogółem przed rokiem). Spadek liczby wolnych miejsc pracy notowano we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 10 osób – o 6,0%, 10–49 osób – o 1,7% oraz powyżej 49 osób – o 6,8%. W porównaniu z sytuacją sprzed roku, w strukturze wolnych miejsc pracy według sekcji najbardziej obniżył się udział przetwórstwa przemysłowego (o 4,7 p.proc. do 21,2%). Zmniejszył się również udział handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 1,5 p.proc. do 14,8%), administrowania i działalności wspierającej (o 0,4 p.proc. do 3,1%) oraz transportu i gospodarki magazynowej (o 0,3 p.proc. do 8,1%). Wzrósł natomiast udział m.in. budownictwa (o 2,0 p.proc. do 18,4%), działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 1,4 p.proc. do 2,0%) oraz informacji i komunikacji (o 1,0 p.proc. do 5,4%).

W strukturze wolnych miejsc pracy według zawodów, w porównaniu z końcem III kwartału ub. roku, zmniejszył się udział miejsc pracy dla robotników przemysłowych i rzemieślników (o 3,6 p.proc. do 24,7%) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (o 1,1 p.proc. do 16,3%). Wzrósł natomiast udział wolnych miejsc pracy przeznaczonych dla specjalistów (o 3,3 p.proc. do 19,6%), przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników (o 0,7 p.proc. do 3,0%), techników i innego średniego personelu (o 0,5 p.proc. do 6,7%), a także pracowników usług i sprzedawców (o 0,1 p.proc. do 12,2%), pracowników biurowych (o 0,1 p.proc. do 9,2%) oraz pracowników wykonujących prace proste (o 0,1 p.proc. do 8,3%)

Wykres 3. Struktura wolnych miejsc pracy według zawodów w końcu III kwartału 2019 r.
Chart 3. Structure of vacancies by occupations as of the end of the 3rd quarter 2019

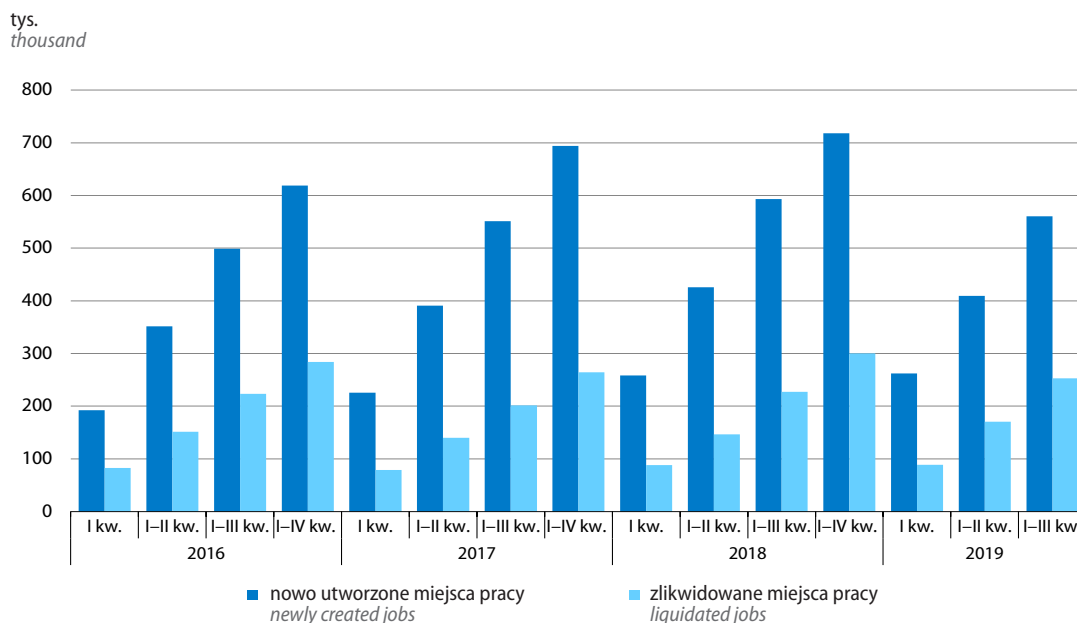
W okresie styczeń–wrzesień br. **utworzono 560,4 tys. nowych miejsc pracy**, tj. o 5,5% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek odnotowano we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 10 osób – o 4,4%, 10–49 osób – o 3,0% oraz powyżej 49 osób – o 10,3%. W strukturze nowo utworzonych miejsc pracy według sekcji zmniejszył się udział m.in. przetwórstwa przemysłowego (o 3,1 p.proc. do 15,7%) oraz edukacji (o 1,0 p.proc. do 7,0%). Zwiększył się natomiast udział stanowisk utworzonych m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,4 p.proc. do 24,4%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,9 p.proc. do 5,2%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,8 p.proc. do 7,4%).

Spośród nowo utworzonych miejsc pracy w końcu III kwartału br. wolnych było jeszcze 32,9 tys. miejsc – z tego najwięcej w przetwórstwie przemysłowym (17,4%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (14,8%) oraz budownictwie (13,0%).

W okresie styczeń–wrzesień br. **zlikwidowano** 252,7 tys. miejsc pracy, tj. o 11,2% więcej niż przed rokiem. Zwiększyła się skala likwidacji miejsc pracy we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 10 osób – o 1,6%, 10–49 osób – o 29,7% oraz powyżej 49 osób – o 5,8%. W strukturze zlikwidowanych miejsc pracy ogółem według sekcji, w porównaniu z III kwartałem ub. roku, wzrósł udział zlikwidowanych miejsc pracy m.in. w edukacji (o 0,7 p.proc. do 6,3%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,5 p.proc. do 4,4%). Zmniejszył się udział miejsc zlikwidowanych m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,9 p.proc. do 30,3%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 0,4 p.proc. do 1,3%).

Wykres 4. Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy

Chart 4. Newly created and liquidated jobs

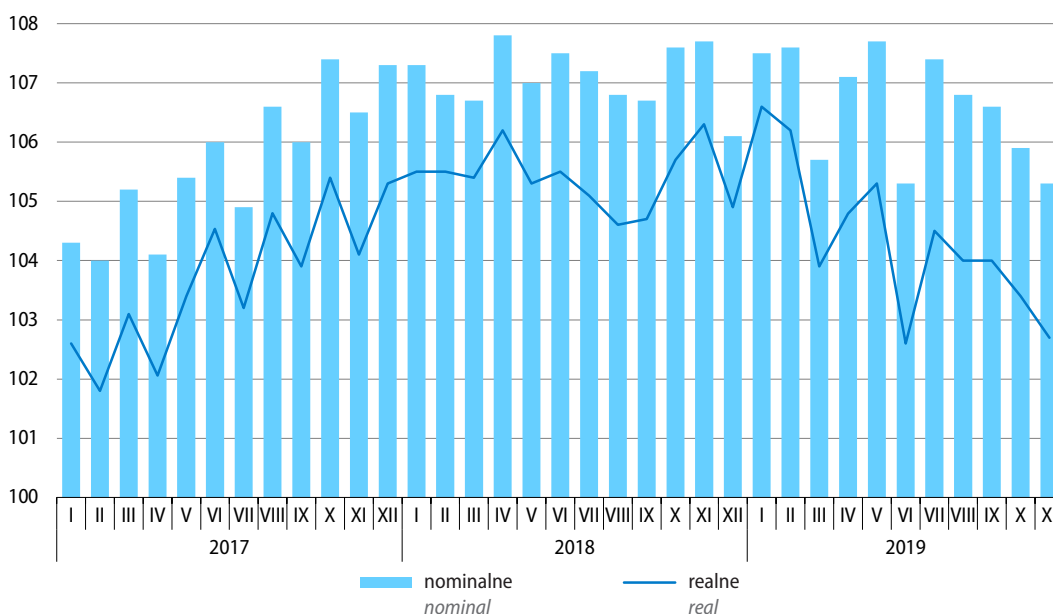
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

Wages and salaries; social benefits

W listopadzie br. przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosły w skali roku w mniejszym stopniu niż w poprzednich miesiącach, zwolniła również dynamika ich siły nabywczej. Nieznacznie przyspieszyło tempo wzrostu nominalnych emerytur i rent w obu systemach, a dynamika ich siły nabywczej była zbliżona do notowanej w październiku br.

Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 5. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector corresponding period of previous year=100

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw¹ w listopadzie br. wyniosło 5229,44 zł i było o 5,3% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,9% w październiku br. oraz o 7,7% w listopadzie ub. roku). Płace wzrosły w większości sekcji, najbardziej w administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,6%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 6,4%). Szybciej niż przeciętnie wzrosły wynagrodzenia w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (5,9%), budownictwie (5,5%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (5,4%). W najmniej stopniu wzrosły płace w obsłudze rynku nieruchomości (o 3,0%) oraz w informacji i komunikacji (o 3,9%). Niższe niż w listopadzie ub. roku były wynagrodzenia w górnictwie i wydobywaniu – o 4,2% (wobec wzrostu przed rokiem o 18,7%), w tym spadek notowano w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 5,3%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu największy wzrost przeciętnych wynagrodzeń notowano w budowie budynków (o 7,3%), handlu detalicznym (o 7,0%), produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 6,3%) oraz w produkcji odzieży (o 6,2%). Najmniej wzrosły płace w produkcji maszyn i urządzeń (o 2,9%) oraz w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 3,6%).

1 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 5142,25 zł i było o 6,7% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 7,3% przed rokiem).

Tablica 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto

Table 4. Average monthly gross wages and salaries

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2019		2018		2019	
	w zł <i>in PLN</i>	XI		I–XI		w zł <i>in PLN</i>
		analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>				
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	5229,44	105,3	107,7	107,3	106,7	5142,25
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>	5330,75	104,3	108,1	107,5	106,4	5166,08
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	8975,65	95,8	118,7	111,6	106,0	7855,78
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	5000,80	105,2	107,5	107,5	106,6	4919,76
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	8552,61	104,0	106,7	106,2	105,2	7746,94
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	4867,17	105,9	105,5	105,1	105,8	4670,64
Budownictwo <i>Construction</i>	5313,61	105,5	108,1	109,2	105,7	5187,46
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	4817,31	106,4	107,5	107,3	108,2	4860,03
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	4727,22	105,4	107,4	105,6	106,1	4612,67
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	3724,45	104,5	109,2	108,4	106,0	3745,60
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	8729,30	103,9	107,5	107,1	104,2	8782,00
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	5319,47	103,0	104,6	105,1	105,5	5286,96
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	7248,76	105,2	105,1	106,6	104,4	7263,43
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	3837,04	109,6	107,7	107,7	109,5	3767,27

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–listopad br. była o 9,6% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano wzrost o 11,1%).

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie br. zwiększyła się w skali roku o 2,7% (wobec wzrostu o 3,4% w październiku br. oraz o 6,3% w listopadzie ub. roku). W okresie jedenastu miesięcy br. przeciętna realna płaca brutto była o 4,4% wyższa niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku wzrost wyniósł 5,5%).

Tablica 5. Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto
Table 5. Number of retirees and pensioners and average monthly gross benefits

Wyszczególnienie Specification	Liczba emerytów i rencistów Number of retirees and pensioners		Przeciętne miesięczne świadczenia brutto Average monthly gross benefits			
	XI 2019		I–XI 2019			
	w tys. in thousands	XI 2018=100	w zł in PLN	XI 2018=100	w zł in PLN	I–XI 2018=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych <i>Retirement and other pensions from non-agricultural social security system</i>	8204,7	101,3	2353,05	105,0	2326,02	104,8
emerytury <i>retirement pensions</i>	6168,7	102,7	2444,81	104,6	2420,48	104,2
renty z tytułu niezdolności do pracy <i>disability pensions</i>	732,9	93,5	1934,92	106,1	1909,86	106,0
renty rodzinne <i>survivors pensions</i>	1303,2	99,2	2153,67	105,1	2127,32	105,2
Emerytury i renty rolników indywidualnych <i>Retirement and other pensions of farmers</i>	1107,8	96,9	1294,73	105,8	1291,61	105,2

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w listopadzie br. ukształtowała się na poziomie 2353,05 zł, tj. wzrosła o 5,0% w skali roku. W okresie styczeń–listopad br. wyniosła ona 2326,02 zł i była o 4,8% wyższa niż przed rokiem. Siła nabywcza przeciętnego świadczenia z tego systemu w listopadzie br. była o 1,8% wyższa niż rok wcześniej, a w okresie jedenastu miesięcy br. zwiększyła się o 2,2% w skali roku.

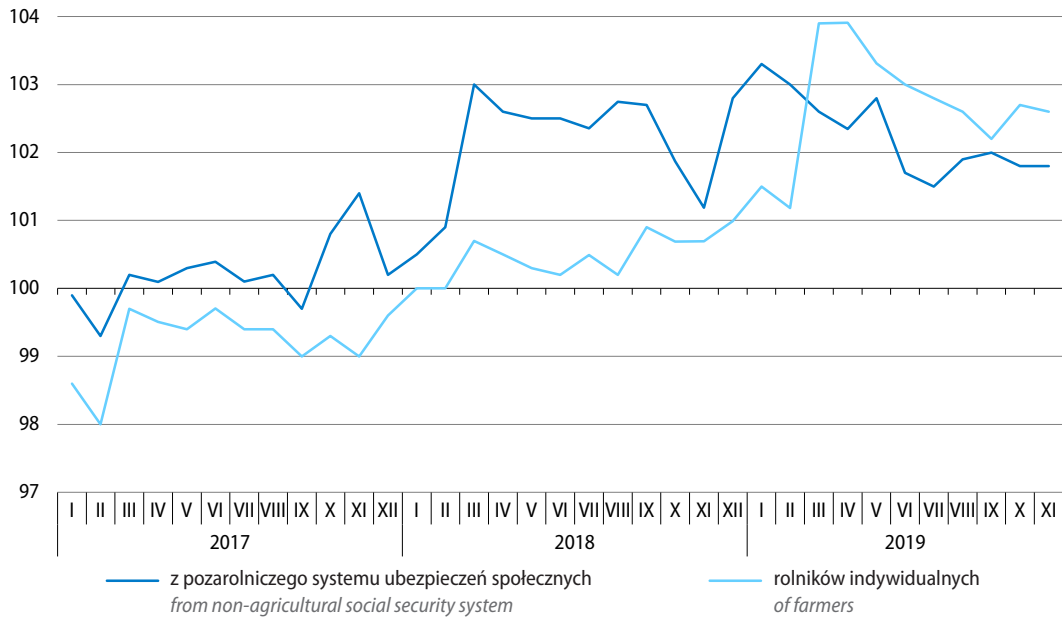
Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w listopadzie br. wyniosła 1294,73 zł, tj. o 5,8% więcej niż przed rokiem. W okresie styczeń–listopad br. ukształtowała się na poziomie 1291,61 zł, tj. o 5,2% wyższym niż rok wcześniej. Siła nabywcza tych świadczeń zarówno w listopadzie br., jak i w okresie jedenastu miesięcy br. zwiększyła się o 2,6% w skali roku.

Kwota wypłat z tytułu **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) w listopadzie br. wyniosła 98,9 mln zł i była o 1,3% niższa niż przed miesiącem oraz o 1,9% niższa niż przed rokiem. W okresie styczeń–listopad br. bezrobotnym wypłacono 1210,1 mln zł, tj. o 1,7% mniej niż rok wcześniej.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w listopadzie br. wyniosła 92,8 mln zł, tj. zmniejszyła się o 14,1% w skali roku. W okresie styczeń–listopad br. wypłacono świadczenia z tego tytułu na kwotę 1107,7 mln zł, tj. o 14,5% niższą niż w analogicznym okresie ub. roku.

Wykres 6. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 6. Average monthly real gross retirement and other pensions corresponding period of previous year=100

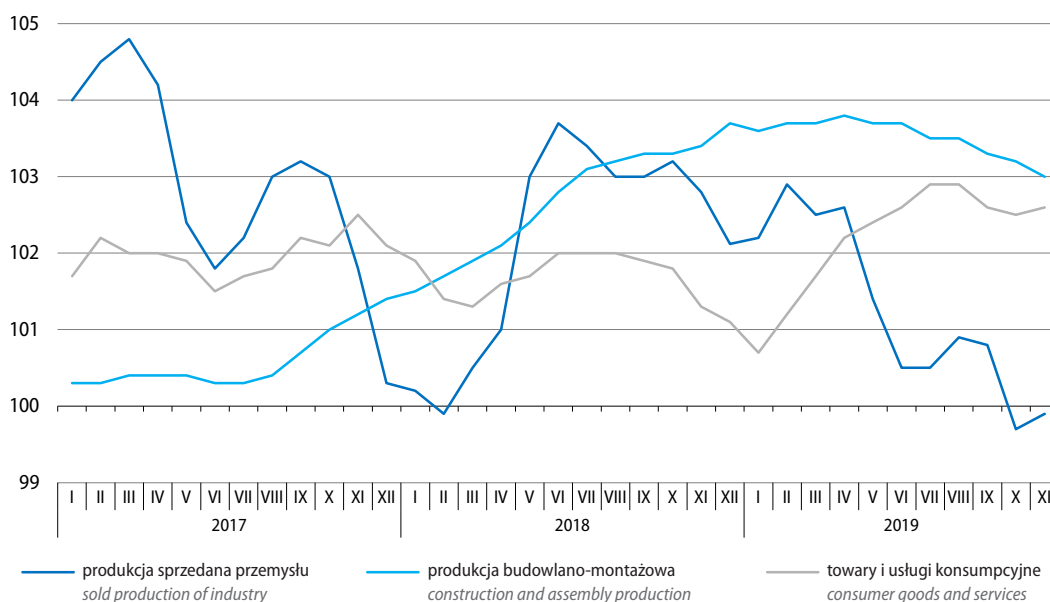
W listopadzie br. zrealizowano 31,0 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 26,5 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 92,1 mln zł i była o 26,8% wyższa niż w listopadzie ub. roku. W okresie styczeń–listopad br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 920,0 mln zł, tj. o 26,6% wyższym niż przed rokiem. Przeciętna liczba osób pobierających świadczenia wyniosła w tym okresie 28,9 tys. (wobec 24,6 tys. rok wcześniej).

Ceny Prices

W listopadzie br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w skali roku w nieco większym stopniu niż w poprzednim miesiącu. Przyspieszyła dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych. Pogłębił się natomiast spadek cen w zakresie transportu. Ceny producentów w przemyśle w drugim z kolei miesiącu były nieco niższe niż przed rokiem, dalszemu osłabieniu uległo tempo wzrostu cen produkcji budowlano-montażowej.

Wykres 7. Wskaźniki cen analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 7. Price indices corresponding period of previous year=100

Według wstępnych danych **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w listopadzie br. były o 0,2% niższe niż **przed miesiącem**. Spadek cen obserwowano w przetwórstwie przemysłowym (o 0,2%) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,1%). W sekcji dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ceny były o 0,1% wyższe niż w październiku br., a w górnictwie i wydobywaniu nie uległy zmianie.

Tablica 6. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie
Table 6. Price indices in industry and construction

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu <i>Prices of sold production of industry</i>						Ceny produkcji budowlano-montażowej <i>Prices of construction and assembly production</i>
	ogółem <i>total</i>	górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>		
2018	Grudzień roku poprzedniego=100 <i>December of previous year=100</i>						
	XI	103,1	102,1	103,2	103,0	101,4	103,3
2019							
	XI	100,9	101,8	100,6	103,1	102,4	102,7
2018	Miesiąc poprzedni=100 <i>Previous month=100</i>						
	XI	99,6	100,6	99,5	100,6	100,1	100,4
	XII	99,0	99,4	98,9	100,1	100,2	100,4
2019							
	I	100,2	100,7	100,0	101,5	100,5	100,2
	II	100,5	103,7	100,4	100,0	100,4	100,1
	III	100,1	99,4	100,2	100,2	100,1	100,3
	IV	100,4	100,5	100,4	100,7	100,4	100,4
	V	100,2	97,5	100,2	100,4	99,9	100,3
	VI	99,5	98,6	99,4	100,7	100,3	100,3
	VII	100,1	101,0	100,1	99,9	100,2	100,2
	VIII	100,3	99,7	100,4	100,2	100,3	100,2
	IX	100,4	101,5	100,4	99,9	100,1	100,2
	X	99,4	99,3	99,3	99,7	100,1	100,3
	XI	99,8	100,0	99,8	99,9	100,1	100,2
2018	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>Corresponding period of previous year=100</i>						
	XI	102,8	102,0	102,8	102,9	101,6	103,4
	XII	102,1	101,5	102,1	103,1	101,6	103,7
2019							
	I	102,2	102,4	102,0	104,6	101,8	103,6
	II	102,9	106,6	102,6	104,6	102,2	103,7
	III	102,5	104,1	102,1	104,8	102,3	103,7
	IV	102,6	105,0	102,2	105,3	102,5	103,8
	V	101,4	100,3	101,1	104,7	102,4	103,7
	VI	100,5	97,7	100,2	105,2	102,4	103,7
	VII	100,5	101,6	100,0	105,0	102,3	103,5
	VIII	100,9	102,2	100,4	104,4	102,8	103,5
	IX	100,8	104,0	100,3	104,1	102,7	103,3
	X	99,7	101,8	99,2	103,9	102,6	103,2
	XI	99,9	101,2	99,5	103,1	102,6	103,0
	I-XI	101,3	102,4	100,8	104,5	102,4	103,5

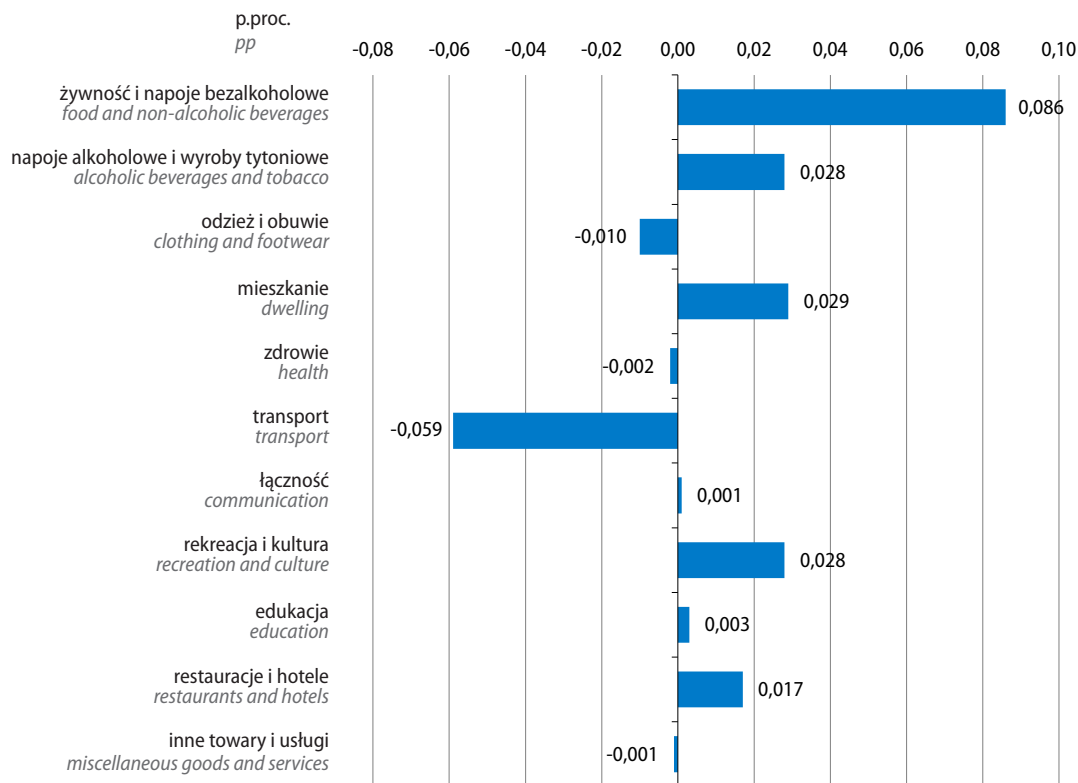
W **skali roku** ceny produkcji sprzedanej przemysłu w listopadzie br. obniżyły się o 0,1% (wobec spadku o 0,3% przed miesiącem). Obniżono ceny w przetwórstwie przemysłowym – o 0,5%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego spadły ceny m.in. w produkcji: metali (o 6,5%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 4,0%), koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 3,0%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 2,8%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,0%) oraz maszyn i urządzeń (o 0,9%). Wyższe niż przed rokiem były natomiast m.in. ceny w produkcji: wyrobów farmaceutycznych oraz urządzeń elektrycznych (po 1,7%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 1,8%) oraz wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (o 2,2%). W pozostałych sekcjach obserwowano wzrost cen – w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 3,1%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – 2,6%, a w górnictwie i wydobywaniu – o 1,2%.

Szacuje się, że w listopadzie br. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były o 0,2% wyższe niż przed miesiącem, a w skali roku wzrosły o 3,0%.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br. były o 0,1% wyższe niż **przed miesiącem**. Wzrost cen żywności podwyższył wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem o 0,09 p.proc., a towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz rekreacją i kulturą – po 0,03 p.proc. Spadek cen towarów i usług związanych z transportem obniżył natomiast wskaźnik cen ogółem o 0,06 p.proc.

Wykres 8. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w listopadzie 2019 r. miesiąc poprzedni=100

Chart 8. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in November 2019 previous month=100

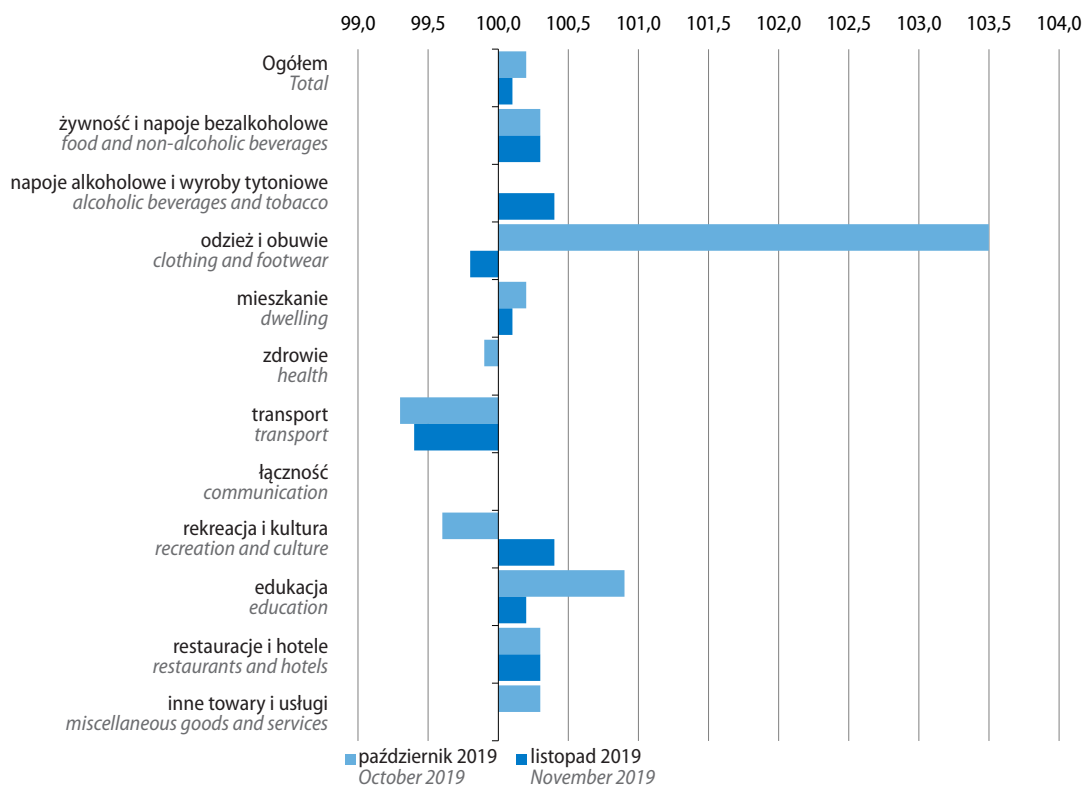
Ceny żywności w listopadzie br. były o 0,4% wyższe od notowanych w październiku br., natomiast ceny napojów bezalkoholowych spadły o 0,2%. Podrożały m.in. warzywa (o 1,9%) i mąka (o 1,5%); wzrosły także ceny pieczywa, makaronów i produktów makaronowych oraz kasz i ziaren zbóż (po 0,7%). Ceny mięsa były wyższe niż przed miesiącem (przeciętnie o 0,6%, w tym mięso wieprzowe było droższe o 1,0%, wędliny i mięso wołowe – po 0,6%; ceny mięsa drobiowego nie uległy zmianie). Nieco więcej niż w październiku br. konsumenci płacili także za ryby i owoce morza (o 0,3%) oraz artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 0,1%, w tym podrożało mleko – o 0,7%, przy spadku cen śmietany – o 0,5% oraz jaj – o 0,2%; ceny jogurtów oraz serów i twarogów pozostały na poziomie sprzed miesiąca). Mniej niż w październiku br. konsumenci płacili natomiast m.in. za owoce (o 1,6%), cukier (o 0,6%), oleje i tłuszcze (przeciętnie o 0,3%, w tym masło potaniało o 0,7%) oraz ryż (o 0,2%).

Ceny odzieży były o 0,3% niższe niż przed miesiącem, a ceny obuwia spadły o 0,1%.

Towary i usługi związane z mieszkaniem podrożały o 0,1%. Podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne (o 0,2%) oraz za zaopatrywanie w wodę i wywóz śmieci (po 0,1%). Wzrosły także ceny nośników energii (przeciętnie o 0,1%, w tym podrożała energia cieplna – o 0,4%, opał – o 0,2% oraz gaz – o 0,1%, natomiast ceny energii elektrycznej nie uległy zmianie). Nieznacznie spadły ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 0,2%).

Wykres 9. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych miesiąc poprzedni=100

Chart 9. Price indices of consumer goods and services previous month=100

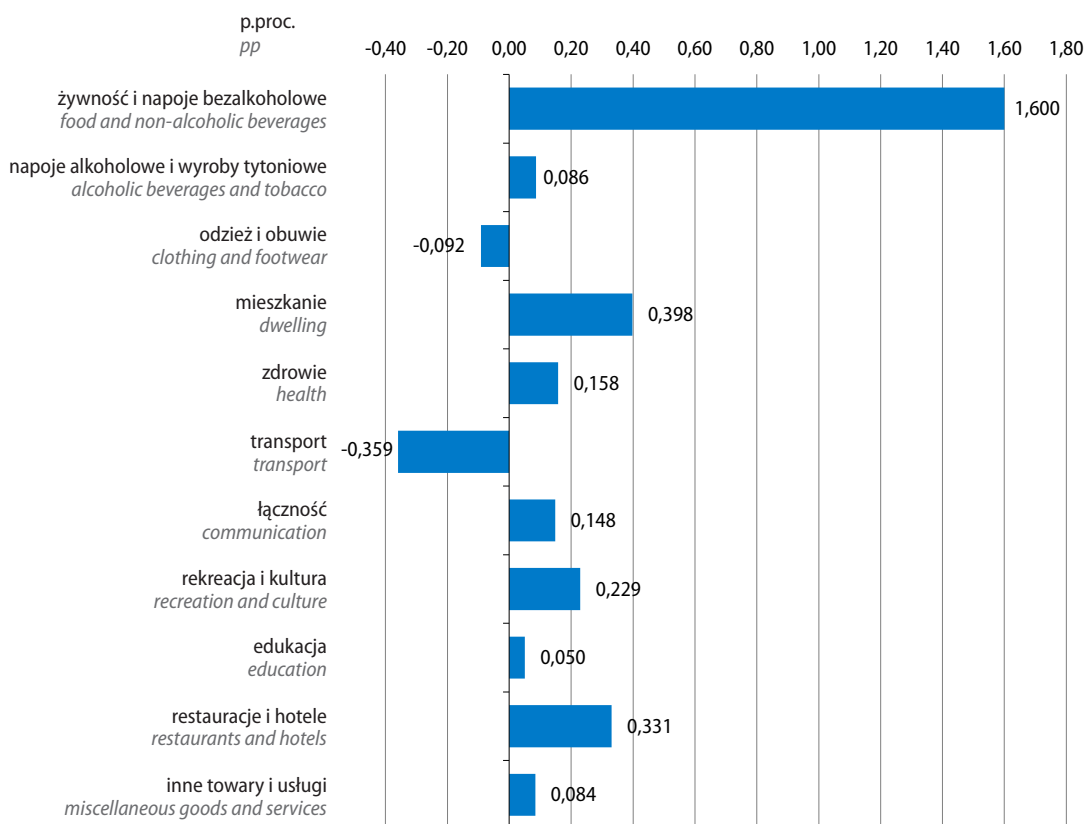

Ceny w zakresie transportu były o 0,6% niższe niż przed miesiącem. Mniej niż w październiku br. konsumenci płacili za usługi transportowe (o 6,7%) oraz samochody osobowe (o 0,7%). Wzrosły natomiast ceny paliw do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 0,2%, w tym podrożał gaz ciekły – o 4,3%, olej napędowy – o 0,1%, przy spadku cen benzyny – o 0,4%).

W **skali roku** ceny towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br. wzrosły o 2,6% (w tym towary podrożały o 1,7%, a usługi – o 5,3%). Największy wpływ na wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem miały wzrosty cen żywności, towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz w zakresie restauracji i hoteli, które podwyższyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 1,56 p.proc., 0,40 p.proc. i 0,33 p.proc. Spadki cen w zakresie transportu oraz odzieży i obuwia obniżyły wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o 0,36 p.proc. oraz o 0,09 p.proc.

Wykres 10. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w listopadzie 2019 r. analogiczny okres roku poprzedni=100

Chart 10. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in November 2019 corresponding period of previous year=100

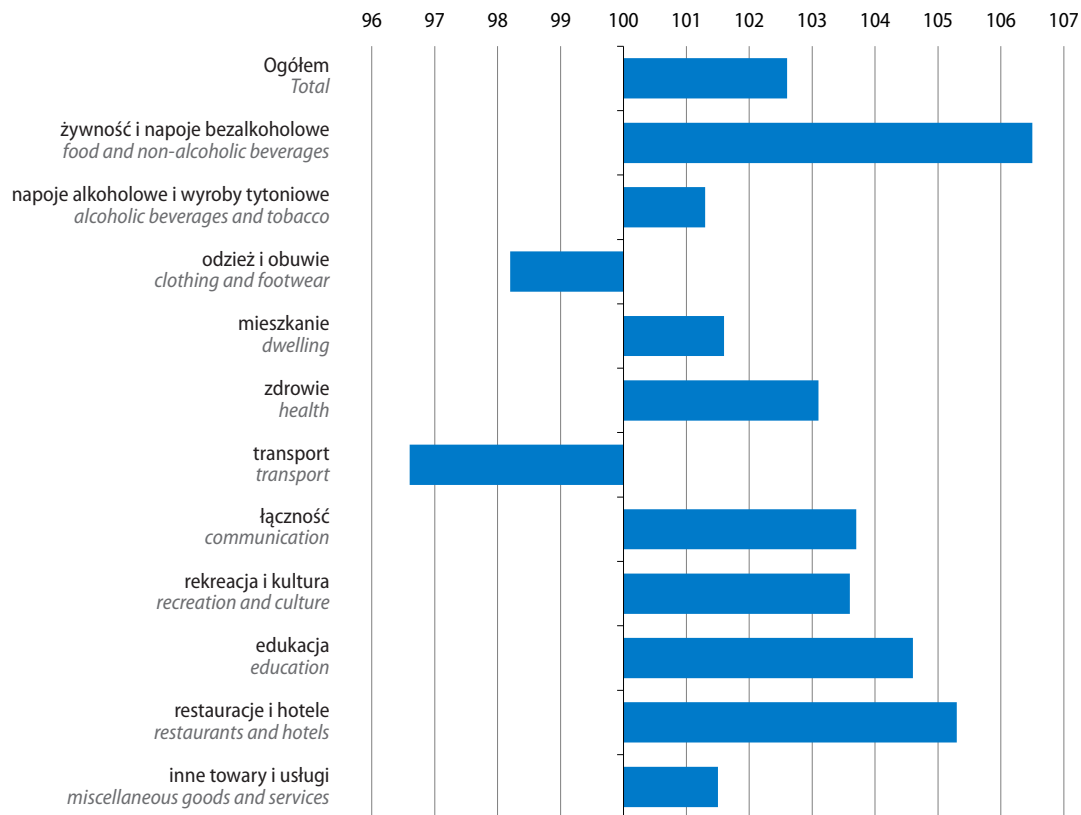

Tablica 7. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Table 7. Price indices of consumer goods and services

Okresy <i>Periods</i>	Ogółem <i>Total</i>	żywność i napoje bezalko- holowe <i>food and non- alcoholic beverages</i>	napoje al- koholowe i wyroby tytoniowe <i>alcoholic bevera- ges and tobacco</i>	odzież i obuwie <i>clothing and footwear</i>	mieszka- nie <i>dwelling</i>	zdrowie <i>health</i>	transport <i>transport</i>	łączość <i>communi- cation</i>	rekreacja i kultura <i>recreation and culture</i>	edukacja <i>education</i>	resta- racje i hotele <i>resta- rants and hotels</i>	
		2018	Grudzień roku poprzedniego=100 <i>December of previous year=100</i>									
XI	101,1	100,2	101,8	98,7	101,7	102,8	105,5	94,1	100,4	102,9	102,9	
2019	XI	102,5	105,7	101,7	99,6	101,6	103,0	96,8	103,9	103,1	104,6	105,1
2018	Miesiąc poprzedni=100 <i>Previous month=100</i>											
XI	100,0	100,0	100,4	99,9	100,2	100,8	100,2	97,4	99,3	100,3	100,3	
XII	100,0	100,7	99,6	98,6	100,0	100,1	98,6	99,9	100,5	100,0	100,2	
2019												
I	99,8	101,1	100,4	95,8	99,1	100,2	97,4	101,8	101,1	100,3	100,5	
II	100,4	100,9	100,2	98,3	100,4	100,3	100,4	100,9	100,2	100,1	100,3	
III	100,3	100,4	100,2	103,2	100,2	100,1	100,2	99,9	100,2	100,0	100,4	
IV	101,1	101,0	99,9	103,1	100,6	100,3	104,4	100,0	100,5	100,0	100,4	
V	100,2	101,4	100,5	99,9	100,1	100,5	98,4	99,6	99,5	100,0	100,7	
VI	100,3	100,3	100,1	98,8	100,1	100,2	100,6	101,1	101,3	100,1	100,4	
VII	100,0	100,3	100,0	96,5	100,4	100,6	99,0	100,4	101,2	100,1	100,5	
VIII	100,0	99,7	100,0	98,5	100,2	100,1	100,5	100,8	99,9	100,0	100,5	
IX	100,0	99,8	100,0	102,6	100,2	100,7	97,4	99,3	99,1	102,6	100,9	
X	100,2	100,3	100,0	103,5	100,2	99,9	99,3	100,0	99,6	100,9	100,3	
XI	100,1	100,3	100,4	99,8	100,1	100,0	99,4	100,0	100,4	100,3	100,3	
2018	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>Corresponding period of previous year=100</i>											
XI	101,3	100,7	101,7	97,3	101,8	102,9	106,1	94,1	100,7	103,0	103,1	
XII	101,1	100,9	101,4	97,3	101,7	102,9	104,0	93,9	100,9	103,0	103,1	
2019												
I	100,7	100,8	101,3	97,0	100,4	102,6	101,9	95,4	101,2	103,1	103,3	
II	101,2	102,1	101,4	96,8	100,6	102,6	102,5	97,6	101,3	103,1	103,4	
III	101,7	102,6	101,5	97,6	101,0	102,9	103,5	97,5	101,9	103,1	103,6	
IV	102,2	103,3	101,1	97,8	101,4	103,0	104,8	98,1	102,4	103,0	103,8	
V	102,4	105,0	101,4	98,1	101,5	103,1	101,7	97,4	102,9	103,0	104,1	
VI	102,6	105,7	101,5	98,4	101,5	103,1	101,4	98,5	103,4	103,1	104,1	
VII	102,9	106,8	101,2	98,5	101,7	103,7	100,3	98,9	103,0	103,1	104,4	
VIII	102,9	107,2	101,3	98,6	101,6	103,6	99,8	99,3	102,8	103,1	104,7	
IX	102,6	106,3	101,0	98,8	101,6	103,9	98,3	100,9	102,6	104,4	105,2	
X	102,5	106,1	101,3	98,3	101,7	104,0	97,0	101,0	102,6	104,7	105,3	
XI	102,6	106,5	101,3	98,2	101,6	103,1	96,6	103,7	103,6	104,6	105,3	
I-XI	102,2	104,8	101,3	98,0	101,3	103,2	100,7	98,9	102,5	103,5	104,3	

Wykres 11. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie 2019 r. analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 11. Price indices of consumer goods and services in November 2019 corresponding period of previous year=100

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w listopadzie br. w skali roku wyniósł 6,5%, przy czym żywność podrożała o 7,0%, a napoje bezalkoholowe – o 1,8%. Znacznie więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku płacono za cukier (o 24,3%), warzywa (o 16,0%) oraz owoce (o 15,0%). Podrożało także mięso (przeciętnie o 9,2%, w tym wzrosły ceny mięsa wieprzowego – o 16,1%, wędlin – o 9,5%, mięsa drobiowego – o 3,4% i mięsa wołowego – o 0,8%). Wyższe były również ceny mąki (o 8,0%), ryżu (o 6,9%) pieczywa (o 6,1%), ryb i owoców morza (o 4,8%), makaronów i produktów makaronowych (o 3,8%) oraz kasz i ziaren zbóż (o 3,7%). Ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” wzrosły przeciętnie o 1,0% (w tym wyższe były ceny jogurtów – o 3,3%, serów i twarogów – o 1,6%, mleka i śmietany – po 1,3%, przy spadku cen jaj – o 4,6%). Konsumenci mniej niż przed rokiem płacili natomiast za oleje i tłuszcze (przeciętnie o 4,4%, w tym masło potaniało o 9,3%).

Ceny odzieży obniżyły się w skali roku o 2,1%, a ceny obuwia spadły o 1,8%.

Ceny w zakresie mieszkania były o 1,6% wyższe niż przed rokiem. Znacznie podniesiono opłaty za wywóz śmieci (o 31,4%); więcej płacono także za usługi kanalizacyjne (o 4,1%) oraz za zaopatrywanie w wodę (o 2,5%). Spadły natomiast opłaty za nośniki energii (przeciętnie o 1,8%, w tym tańsza była energia elektryczna – o 5,8% i opał – o 0,2% wobec droższej energii cieplnej – o 2,4% oraz gazu – o 0,1%). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były o 0,3% wyższe niż przed rokiem.

Ceny towarów i usług związanych ze zdrowiem wzrosły w skali roku o 3,1%. Podniesiono opłaty za usługi lekarskie (o 6,1%), stomatologiczne (o 4,5%) i szpitalne (o 3,7%). Więcej niż w listopadzie ub. roku należało także zapłacić za wyroby farmaceutyczne (o 2,6%). Ceny usług sanatoryjnych nie uległy zmianie.

Ceny towarów i usług w zakresie transportu w listopadzie br. były o 3,4% niższe niż przed rokiem. Spadły ceny paliw do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 5,4%, w tym mniej płacono za gaz ciekły – o 18,7%, olej napędowy – o 6,3% oraz benzynę – o 2,7%). Niższe były także ceny samochodów osobowych (o 3,8%) oraz opłaty za usługi transportowe (o 0,5%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą wzrosły w stosunku do listopada ub. roku o 3,6%. Podrożały książki (o 8,9%), usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 8,8%), gazety i czasopisma (o 5,6%) oraz bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 1,7%). Spadły natomiast m.in. ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 4,9%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie grudzień 2018 r. – listopad 2019 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 2,0% (wobec wzrostu o 1,9% w okresie listopad 2018 r. – październik 2019 r.). Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**¹ wzrosły w tym okresie o 2,0%.

¹ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia w sektorze gospodarstw domowych (w 2019 r. – struktura spożycia z 2017 r. w cenach grudnia 2018 r.). Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP).

Rolnictwo Agriculture

Średnia temperatura powietrza w listopadzie br. wyniosła 6,3°C i była wyższa od średniej normy z lat 1971–2000 o 3,4°C. Średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie ok. 39 mm i była o ok. 6% niższa od średniej normy z wielolecia.

Przebieg pogody w listopadzie br. był na ogół korzystny dla rolnictwa. Utrzymująca się w ciągu miesiąca wysoka temperatura powietrza i gleby podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wschodów i wzrostu późno zasianych ozimin. Umożliwiła także wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie br. krzewiły się. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin.

Na początku miesiąca kończono zbiór buraków cukrowych i kukurydzy uprawianej na ziarno. Dobiał końca także zbiór poplonów ścierniskowych oraz wykonywanie orok przedzimowych (które było utrudnione ze względu na niedostateczne uwilgotnienie gleby). Sprzyjające warunki termiczne w wielu rejonach kraju wpłynęły na przedłużenie sezonu pastwiskowego do końca miesiąca.

Pomimo wyjątkowo trudnych warunków wegetacji upraw rolnych, spowodowanych przede wszystkim długotrwałym okresem suszy, szacuje się, że tegoroczne zbiory zbóż ogółem były o ok. 7% wyższe niż przed rokiem i wyniosły 28,8 mln ton (w tym podstawowych z mieszkankami zbożowymi zebrano 24,9 mln ton, tj. o ok. 9% więcej niż w ub.roku). Zbiory rzepaku i rzepiku były o ok. 8% większe niż przed rokiem i wyniosły 2,4 mln ton. Niższe niż rok wcześniej były natomiast zbiory ziemniaków – o ok. 13% (wyniosły 6,5 mln ton), warzyw gruntowych – o ok. 6% (3,9 mln ton) i buraków cukrowych – o ok. 4% (13,7 mln ton). Mniejsze były także zbiory owoców z drzew – o ok. 23%, (3,5 mln ton), jak również z krzewów owocowych i plantacji jagodowych – o ok. 17% (0,5 mln ton).

Na rynku rolnym w listopadzie br. przeciętne ceny ziemniaków, żywca wieprzowego i drobiowego były wyższe niż przed rokiem. Spadły natomiast ceny zbóż, żywca wołowego oraz mleka.

Tablica 8. Skup zbóż^a
Table 8. Procurement of cereals^a

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	VII–XI 2019		XI 2019		
	w tys. ton <i>in thousand tonnes</i>	VII–XI 2018=100	w tys. ton <i>in thousand tonnes</i>	XI 2018=100	X 2019=100
Ziarno zbóż^b <i>Cereal grains^b</i>	4131,8	105,6	527,5	117,6	90,5
w tym: <i>of which:</i>					
Pszenica <i>Wheat</i>	2685,2	100,4	407,0	121,6	95,2
Żyto <i>Rye</i>	408,3	124,0	39,2	118,5	86,8

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Podstawowych z mieszkankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

a Without procurement realized by natural persons. b Basic cereals including cereal mixed and excluding cereals designated for sowing.

Przy zwiększonych dostawach większości podstawowych gatunków zbóż, w tym głównie pszenżyta (o 29,4%), **skup zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w okresie lipiec–listopad br. był o 5,6% większy niż rok wcześniej. W listopadzie br. do skupu dostarczono o 9,5% mniej ziarna niż przed miesiącem, ale o 17,6% więcej niż przed rokiem. Wzrost wolumenu skupu ziarna obserwowany w bieżącym sezonie wynikał ze zwiększonych zbiorów zbóż w porównaniu z niskimi przed rokiem.

Tablica 9. Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a

Table 9. Procurement of major animal products^a

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I–XI 2019		XI 2019		
	w tys. ton <i>in thousand tonnes</i>	I–XI 2018=100	w tys. ton <i>in thousand tonnes</i>	XI 2018=100	X 2019=100
Żywiec rzeźny ^b <i>Animals for slaughter^b</i>	3757,7	97,7	313,3	96,5	90,7
w tym: <i>of which:</i>					
wołowy (z cielęcym) <i>cattle (including calves)</i>	301,9	95,7	19,0	107,2	87,7
wieprzowy <i>pigs</i>	1330,0	94,1	106,5	94,3	96,6
drobiowy <i>poultry</i>	2120,9	100,5	187,6	96,8	87,9
Mleko <i>Milk</i>	10852,8 ^c	102,1	918,3 ^c	102,2	96,0

a W okresie VII–VIII bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. c W milionach litrów.

a In the period VII–VIII without procurement realised by natural persons. b Includes cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry; in terms of meat including fats in warm post-slaughter weight. c In million litres.

Skup żywca rzeźnego ogółem (w wadze poubojowej ciepłej) w listopadzie br. był mniejszy niż przed miesiącem (o 9,3%) i przed rokiem (o 3,5%), w wyniku ograniczenia dostaw żywca drobiowego oraz wieprzowego.

Tablica 10. Ceny podstawowych produktów rolnych
 Table 10. Average prices of major agricultural products

Wyszczególnienie Specification	Ceny w skupie Procurement prices					Ceny na targowiskach Marketplace prices				
	XI 2019			I–XI 2019		XI 2019			I–XI 2019	
	w zł in PLN	XI 2018= =100	X 2019= =100	w zł in PLN	I–XI 2018= =100	w zł in PLN	XI 2018= =100	X 2019= =100	w zł in PLN	I–XI 2018= =100
Pszemica ^a za 1 dt Wheat ^a – per dt	68,29	83,0	102,8	72,96	101,7	86,94	96,8	98,9	92,07	110,9
Żyto ^a za 1 dt Rye ^a – per dt	54,32	76,6	99,7	61,84	104,9	68,73	96,0	96,1	73,78	110,6
Ziemniaki ^b za 1 dt Potatoes ^b – per dt	39,75	110,6	107,3	56,54	139,0	210,04	192,9	97,6	187,73	197,3
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej: Animals for slaughter (in live weight) – per kg:										
w tym: of which:										
bydło ^c (bez cieląt) cattle ^c (excluding calves)	6,34	97,4	104,7	6,35	96,3	6,57	93,1	102,2	6,82	96,6
w tym młode bydło of which young cattle	6,49	96,1	105,2	6,47	95,3	6,82	92,0	101,3	7,08	95,9
trzoda chlewna pigs	5,88	139,3	99,8	5,28	117,5	6,01	124,2	100,8	5,61	112,7
drób poultry	3,79	100,3	97,1	3,88	103,0	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt. Piglet – per head	.	x	x	.	x	215,25	118,8	101,3	197,56	107,9
Mleko za 1 hl Milk per hl	138,22	98,6	104,0	134,36	100,6	.	x	x	.	x

a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne późne. c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

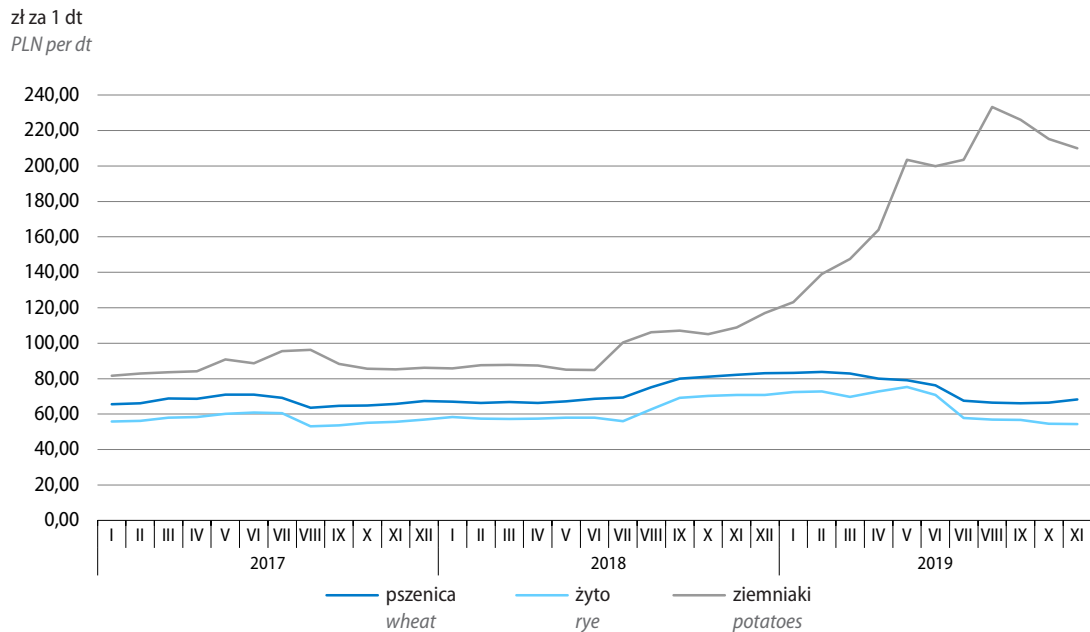
a In procurement excluding cereals designated for sowing. b On marketplace – late edible. c On marketplace – average weighted price of cattle for slaughter calculated with the use of structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

W porównaniu z poprzednim miesiącem w skupie ponownie wzrosły przeciętne ceny **pszenicy**, utrzymał się natomiast spadek cen **żyta**; w obrocie targowiskowym obserwowano spadek cen podstawowych gatunków zbóż. Na obydwu rynkach przeciętne ceny pszenicy i żyta były niższe niż przed rokiem.

Przy znacznie niższych niż w październiku br. dostawach **ziemniaków** (o 37,6%), zahamowany został notowany od sierpnia br. spadek cen skupu tego surowca. Na targowiskach ceny ziemniaków po raz kolejny obniżyły się. Na obydwu rynkach przeciętne ceny ziemniaków były znacznie wyższe niż przed rokiem.

Wykres 12. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków

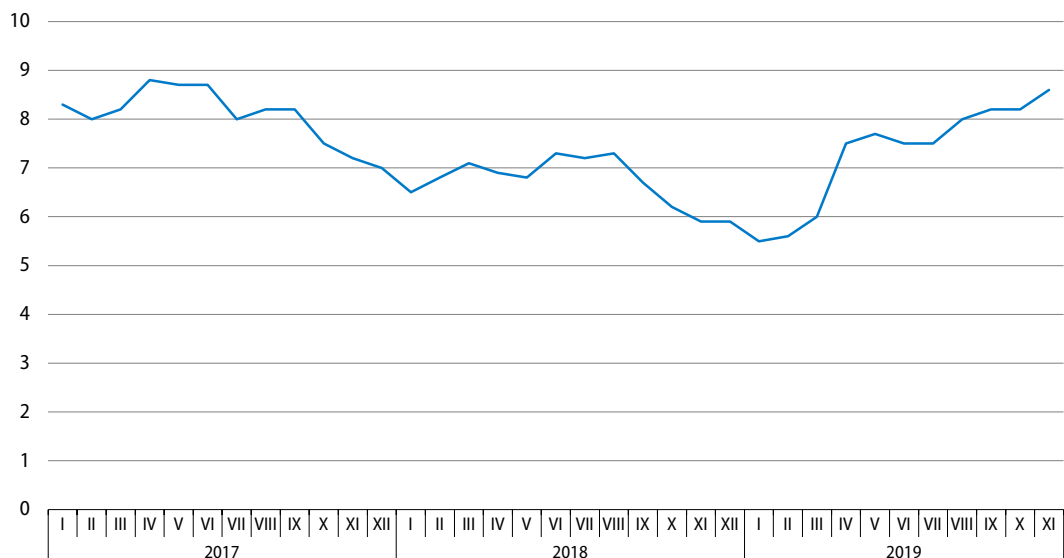
Chart 12. Average procurement prices of cereal grain and average marketplace prices of potatoes

Przy zmniejszonej podaży **żywca wieprzowego**, w listopadzie br. ceny tego surowca w skupie kształtowały się nieznacznie poniżej poziomu notowanego przed miesiącem, a na targowiskach – nieco powyżej. Ceny wieprzowiny były nadal znacznie wyższe niż przed rokiem. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen żyta poprawiła się do 8,6 (z 8,2 przed miesiącem i 5,9 przed rokiem). Ceny prosiąt do dalszego chowu w obrocie targowiskowym były wyższe niż przed miesiącem (o 1,3%) i przed rokiem (18,8%).

Wykres 13. Relacja przeciętnych cen skupu żywca wieprzowego do przeciętnych cen żyta na targowiskach

Chart 13. Price relation of average procurement prices of kg of pigs for slaughter to average marketplace prices of kg of rye

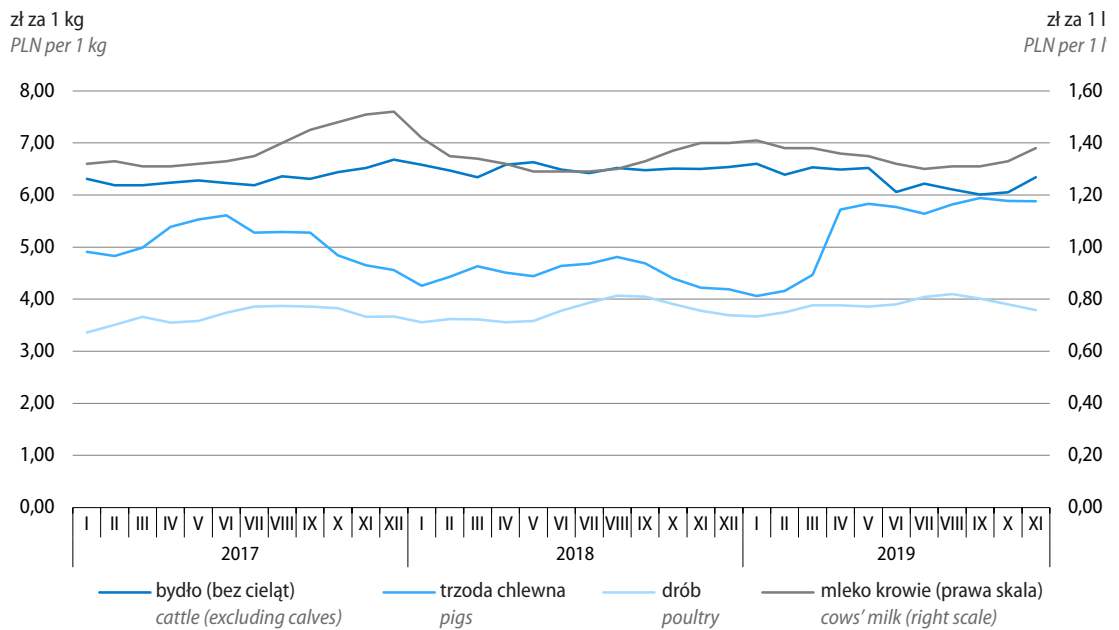

Przy wysokiej krajowej podaży **żywca drobiowego**, w trzecim miesiącu z kolei notowano sezonowy spadek cen drobiu; w skali roku ceny tego surowca nieznacznie wzrosły.

Przeciętne ceny **żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego** w skupie i na targowiskach były wyższe niż w październiku br., ale niższe niż w listopadzie ub. roku.

Od początku roku skupiono łącznie o 2,1% więcej **mleka** niż w okresie styczeń–listopad ub. roku. Przeciętnie za ten surowiec płacono o 0,6% więcej niż w okresie jedenastu miesięcy ub. roku. W listopadzie br. utrzymała się, notowana od sierpnia br., tendencja wzrostowa cen mleka, ale nadal za ten surowiec płacono mniej niż przed rokiem (o 1,4%).

Wykres 14. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka
 Chart 14. Average procurement prices of animals for slaughter and of cows' milk

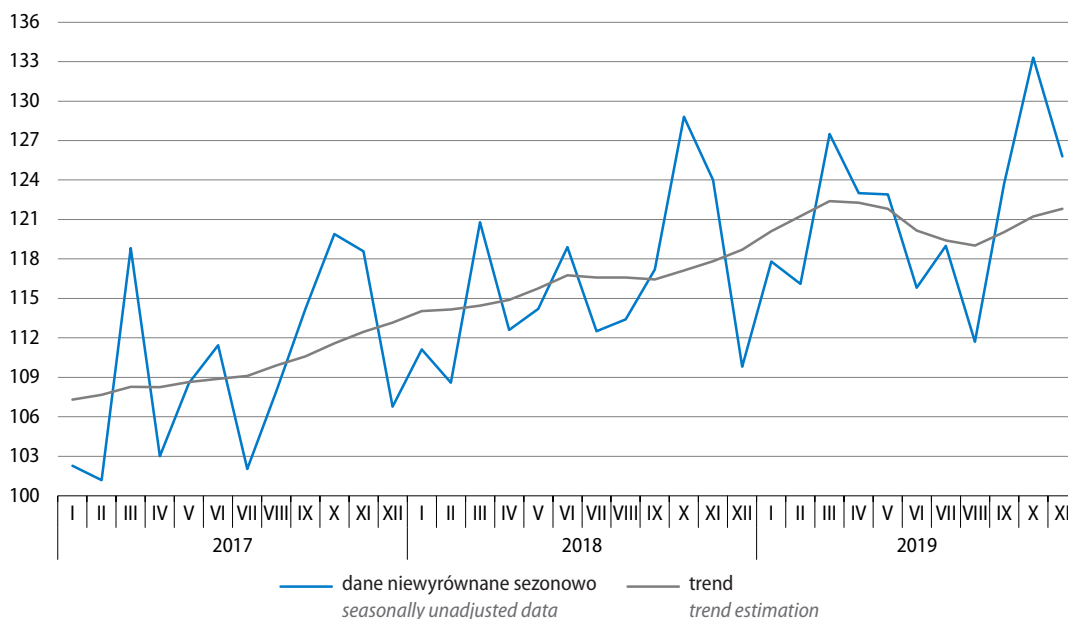

Przemysł Industry

W listopadzie br. **produkcja sprzedana przemysłu**¹ była o 1,4% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,7% w październiku br. oraz o 4,6% w listopadzie ub. roku). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym wzrost produkcji w skali roku wyniósł 5,4%, a w skali miesiąca – 1,5%. W okresie styczeń–listopad br. produkcja (niewyrównana sezonowo) była o 4,0% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 6,0% przed rokiem).

Wykres 15. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 15. Sold production of industry (constant prices) monthly average of 2015=100

We wszystkich sekcjach przemysłu produkcja sprzedana w listopadzie br. była wyższa niż przed rokiem. W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę sprzedaż zwiększyła się o 14,4%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 5,3%, a w górnictwie i wydobywaniu – o 3,4%. Niewielki wzrost notowano także w głównej sekcji przemysłu, tj. przetwórstwie przemysłowym – o 0,2%.

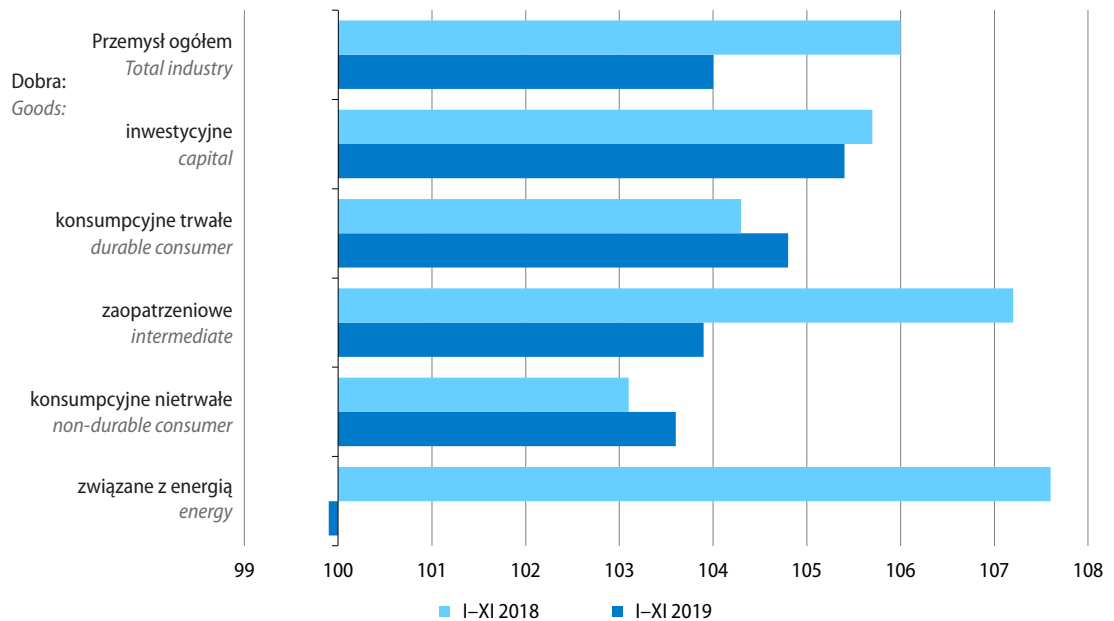
W okresie styczeń–listopad br. obserwowano wzrost produkcji sprzedanej w skali roku we wszystkich sekcjach przemysłu, w tym najwyższy w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 9,4%. W przetwórstwie przemysłowym wzrost wyniósł 4,3%, w górnictwie i wydobywaniu – 1,6%, a w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 0,5%.

W większości **głównych grupowań przemysłowych** produkcja sprzedana w okresie styczeń–listopad br. była większa niż przed rokiem. Wzrost notowano w produkcji dóbr inwestycyjnych – o 5,4%, konsumpcyjnych trwałych – o 4,8%, zaopatrzeniowych – o 3,9% oraz konsumpcyjnych nietrwałych – o 3,6%. Niewielki spadek obserwowano natomiast w produkcji dóbr związanych z energią – o 0,1%.

¹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

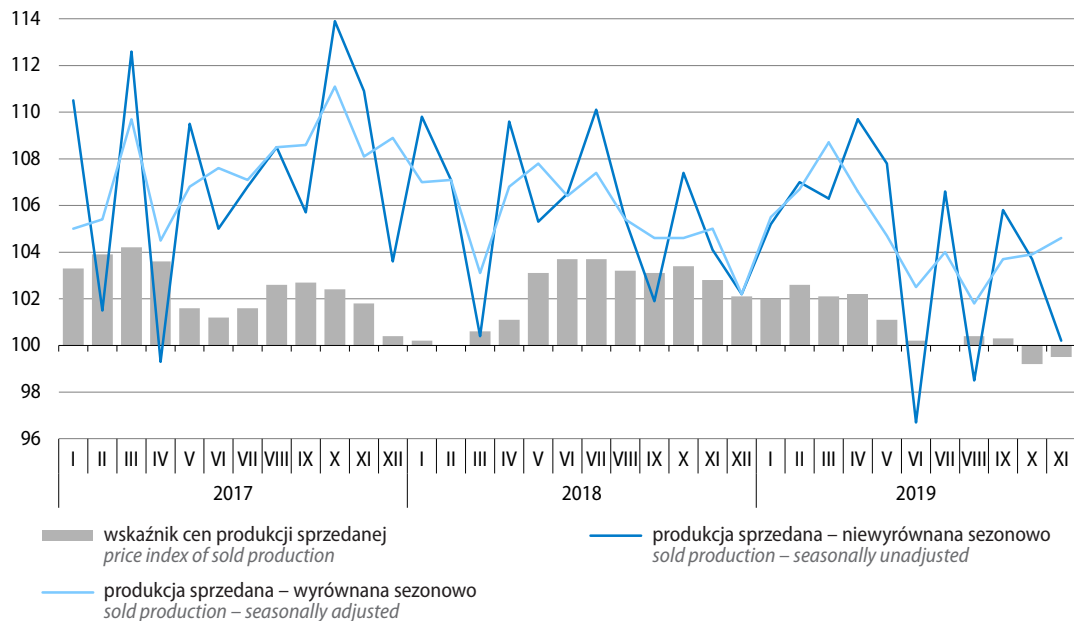
Wykres 16. Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 16. Sold production of industry by main industrial groupings (constant prices) corresponding period of previous year=100

Wykres 17. Produkcja sprzedana (ceny stałe) i wskaźnik cen w przetwórstwie przemysłowym analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 17. Sold production (constant prices) and price index in manufacturing corresponding period of previous year=100

Tablica 11. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu
Table 11. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2019		2018	
	XI	I-XI	XI	I-XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
Przemysł <i>Industry</i>	104,6	106,0	101,4	104,0	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	104,3	101,7	103,4	101,6	3,3	3,4
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	104,1	106,0	100,2	104,3	87,4	87,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	109,5	108,4	114,4	100,5	6,9	6,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	108,0	106,4	105,3	109,4	2,4	2,3
Z przemysłu ogółem – działy: <i>From total industry – divisions:</i>						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego <i>mining of coal and lignite</i>	93,4	99,5	95,9	94,5	1,5	1,6
produkcja artykułów spożywczych <i>manufacture of food products</i>	104,0	104,2	99,3	102,9	15,9	16,0
produkcja napojów <i>manufacture of beverages</i>	108,1	106,1	100,9	105,9	1,4	1,4
produkcja odzieży <i>manufacture of wearing apparel</i>	102,0	102,1	95,6	97,8	0,5	0,5
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	101,1	107,0	102,0	101,5	2,5	2,6
produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>manufacture of paper and paper products</i>	109,7	109,9	97,1	102,1	3,1	3,2
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej <i>manufacture of coke and refined petroleum products</i>	100,4	108,8	94,0	100,4	5,7	5,9
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych <i>manufacture of chemicals and chemical products</i>	102,1	103,0	99,0	104,6	4,4	4,5
produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of pharmaceutical products</i>	71,0	80,3	102,5	100,4	0,7	0,8
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>manufacture of rubber and plastic products</i>	106,8	106,5	101,6	107,0	6,6	6,5

Tablica 11. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu (dok.)Table 11. *Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry (cont.)*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2019			2018
	XI	I–XI	XI	I–XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>manufacture of other non-metallic mineral products</i>	107,4	108,9	100,4	103,1	4,2	4,1
produkcja metali <i>manufacture of basic metals</i>	101,2	104,1	95,6	98,1	3,9	4,2
produkcja wyrobów z metali <i>manufacture of metal products</i>	103,5	110,9	104,7	105,7	7,3	7,2
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>manufacture of computer, electronic and optical products</i>	101,2	99,7	107,1	108,6	2,7	2,7
produkcja urządzeń elektrycznych <i>manufacture of electrical equipment</i>	116,5	112,6	104,9	112,5	4,7	4,4
produkcja maszyn i urządzeń <i>manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	104,2	110,1	102,1	103,1	3,2	3,3
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep <i>manufacture of motor vehicles, trailers and semitrailers</i>	100,7	103,2	95,6	103,4	10,6	10,6
produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>manufacture of other transport equipment</i>	128,5	110,5	114,4	122,1	1,7	1,4
produkcja mebli <i>manufacture of furniture</i>	102,2	106,4	102,8	103,9	3,1	3,1

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w okresie styczeń–listopad br. była o 2,1% wyższa niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia – o 1,9% oraz przeciętnego miesięcznego nominalnego wynagrodzenia brutto – o 6,4%.

W listopadzie br. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku notowano w 19 (spośród 34) działach przemysłu, w tym m.in. w produkcji:

- pozostałego sprzętu transportowego – o 14,4% (m.in. lokomotyw kolejowych i taboru szynowego – o 25,8% oraz statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn – o 15,6%);
- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 7,1% (m.in. komputerów i urządzeń peryferyjnych – o 60,2%);
- urządzeń elektrycznych – o 4,9% (w tym baterii i akumulatorów – o 35,3% oraz pozostałego sprzętu elektrycznego – o 18,1%);
- wyrobów z metali – o 4,7% (m.in. metalowych elementów konstrukcyjnych – o 6,3%);
- mebli – o 2,8%;
- maszyn i urządzeń – o 2,1% (w tym pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia – o 16,1% oraz maszyn dla rolnictwa i leśnictwa – o 8,1%);

- wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – o 2,0 (w tym wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania – o 3,1%);
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 1,6% (w tym wyrobów z tworzyw sztucznych – o 2,6%).

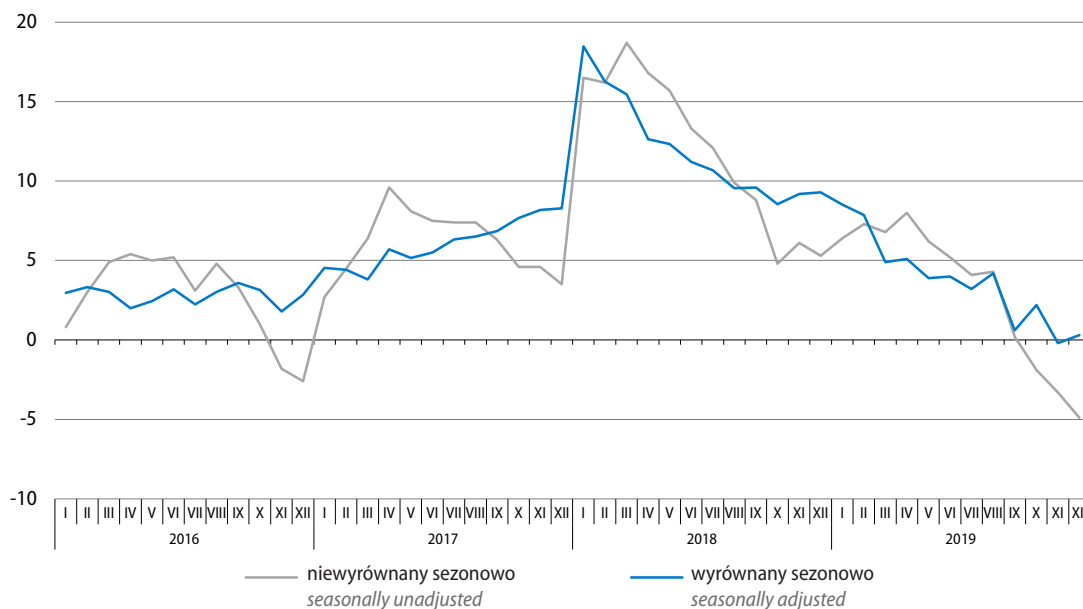
Spadek produkcji sprzedanej notowano natomiast m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 6,0%, produkcji metali oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – po 4,4%, wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 4,1% oraz produkcji papieru i wyrobów z papieru – o 2,9%.

Sprzedaż w produkcji artykułów spożywczych (stanowiąca 16,1% produkcji sprzedanej przemysłu) w listopadzie br. była o 0,7% niższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 4,0%). Największy spadek zaobserwowano w przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 10,1%. Sprzedaż obniżyła się też w produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 2,7%, wyrobów piekarskich i mącznych – o 2,4% i pozostałych artykułów spożywczych – o 0,6%, jak również w przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 0,5%. Wyższa niż przed rokiem była natomiast produkcja sprzedana w wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 4,0%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 3,6%, produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 3,4% oraz przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 2,3%.

Z obserwowanych w listopadzie br. 298 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 186 była niższa niż przed rokiem, w tym znacznie obniżyła się m.in. produkcja: olejów opałowych, soków z owoców i warzyw, pestycydów, stali surowej, obuwia, tarcicy liściastej, węgla brunatnego, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, aluminium niestopowego, rur stalowych, produktów uboju trzody chlewnej, chłodziarek i zamrażarek, win owocowych, koksu, kuchni gazowych z piekarnikiem, wędlin, benzyny silnikowej, wyrobów walcowanych na gorąco (bez półwyrobów), farb i lakierów oraz mięsa drobiowego. Wyższa niż w listopadzie ub. roku była natomiast produkcja 111 wyrobów i grup wyrobów, w tym znacznie wzrosła m.in. produkcja: ciągników rolniczych, komputerów, silników spalinyowych do pojazdów mechanicznych, pojazdów do transportu publicznego, wódki czystej, masła, kuchni elektrycznych, mydła oraz tworzyw sztucznych.

Wykres 18. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym

Chart 18. General business climate indicators in manufacturing

W grudniu br. oceny **ogólnego klimatu koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym są bardziej negatywne niż formułowane przed miesiącem. Niekorzystne (wobec nieznacznie pozytywnych w listopadzie br.) są diagnozy w zakresie produkcji; nadal pesymistycznie firmy postrzegają przyszłą sytuację w tym obszarze. Pogorszyły się negatywne oceny bieżące oraz przewidywania dotyczące krajowego i zagranicznego portfela zamówień. Aktualna sytuacja finansowa przedsiębiorstw jest postrzegana niekorzystnie, podobnie jak w listopadzie br.; pesymistyczne pozostają także prognozy w tym obszarze. Jednostki przetwórstwa przemysłowego nadal sygnalizują możliwość redukcji zatrudnienia oraz spodziewają się wzrostu cen sprzedaży swoich wyrobów.

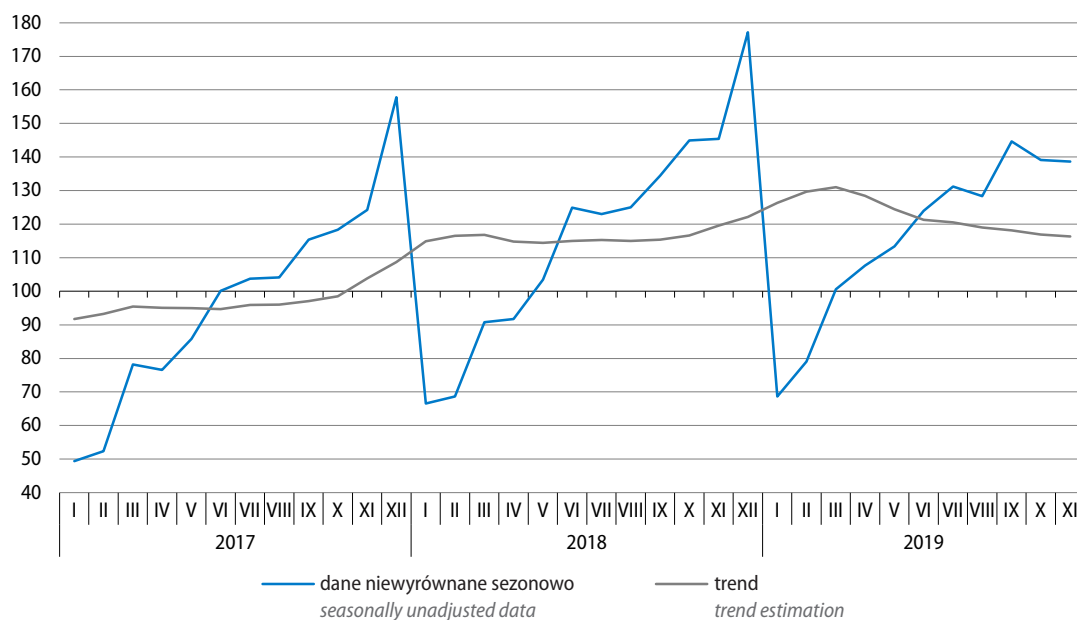
Stan zapasów wyrobów gotowych w przetwórstwie przemysłowym w grudniu br. jest uznawany za odpowiedni. Nadmiar zapasów zgłaszany jest m.in. w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych, a ich niedobór – m.in. w produkcji wyrobów farmaceutycznych. Redukcję nadmiernych zapasów w skali miesiąca sygnalizują m.in. producenci odzieży, a ich zwiększenie – m.in. producenci pozostałego sprzętu transportowego.

Budownictwo Construction

W listopadzie br. **produkcja budowlano-montażowa**¹ zrealizowana na terenie kraju była o 4,7% niższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 17,0% w listopadzie ub. roku), co było związane m.in. z oddziaływaniem czynników o charakterze sezonowym. Po wyeliminowaniu ich wpływu notowano wzrost produkcji w skali roku – o 1,0% oraz w skali miesiąca – o 3,0%. W okresie styczeń–listopad br. produkcja budowlano-montażowa (niewyrównana sezonowo) była o 2,8% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano wzrost o 19,7%).

Wykres 19. Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 19. Construction and assembly production (constant prices) monthly average of 2015=100

Wśród działów budownictwa spadek produkcji w porównaniu z listopadem ub. roku notowano w przedsiębiorstwach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne – o 12,8% oraz roboty dotyczące obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 7,0%, natomiast jej wzrost – w jednostkach specjalizujących się w budowie budynków – o 5,7%. W większym stopniu obniżyła się sprzedaż robót o charakterze remontowym (o 9,7%) niż robót inwestycyjnych (o 1,4%).

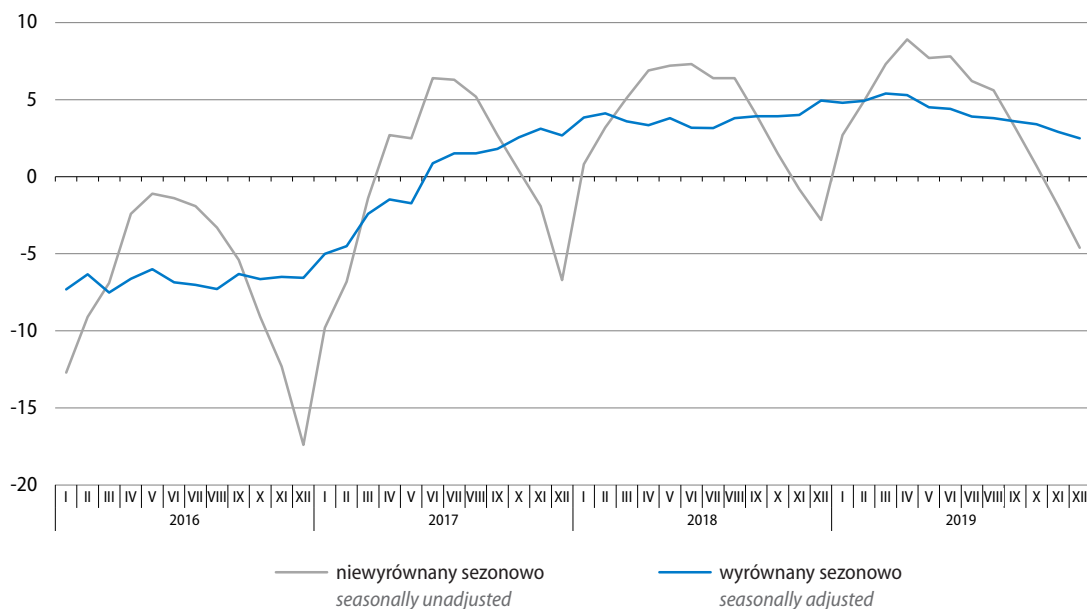
W okresie styczeń–listopad br. obserwowano wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku we wszystkich działach budownictwa, w tym największy w przedsiębiorstwach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne – o 3,6%.

¹ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 12. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej
Table 12. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of construction and assembly production

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2019		2018	
	XI	I-XI	XI	I-XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year =100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
Ogółem <i>Total</i>	117,0	119,7	95,3	102,8	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze: <i>construction work with:</i>						
inwestycyjnym <i>investment character</i>	110,9	117,2	98,6	103,5	62,3	61,9
remontowym <i>restoration character</i>	127,5	123,9	90,3	101,7	37,7	38,1
Budowa budynków <i>Construction of buildings</i>	110,9	119,2	105,7	102,7	33,5	33,3
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>	120,4	124,8	93,0	102,4	41,4	41,7
Roboty budowlane specjalistyczne <i>Specialised construction activities</i>	118,4	112,6	87,2	103,6	25,0	25,0

Wykres 20. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie
Chart 20. General business climate indicators in construction

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie oceniany jest bardziej negatywnie niż przed miesiącem. Pogorszyły się niekorzystne oceny bieżące oraz przewidywania dotyczące portfela zamówień krajowych, produkcji budowlano-montażowej i sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Utrzymują się pesymistyczne prognozy w zakresie portfela zamówień zagranicznych. Przedsiębiorstwa nadal zapowiadają ograniczenie zatrudnienia i spodziewają się wzrostu cen robót budowlano-montażowych.

Wśród głównych barier działalności przedsiębiorstw w budownictwie w grudniu br., podobnie jak w poprzednich miesiącach, wskazywane są koszty zatrudnienia, niedobór wykwalifikowanych pracowników i wysokie obciążenia na rzecz budżetu. W skali roku zmniejszyła się uciążliwość m.in. niedoboru wykwalifikowanych pracowników, zbyt dużej konkurencji na rynku oraz niedoborów sprzętu, materiałów i surowców (z przyczyn pozafinansowych), a wzrosła – m.in. wysokich obciążeń na rzecz budżetu.

Budownictwo mieszkaniowe

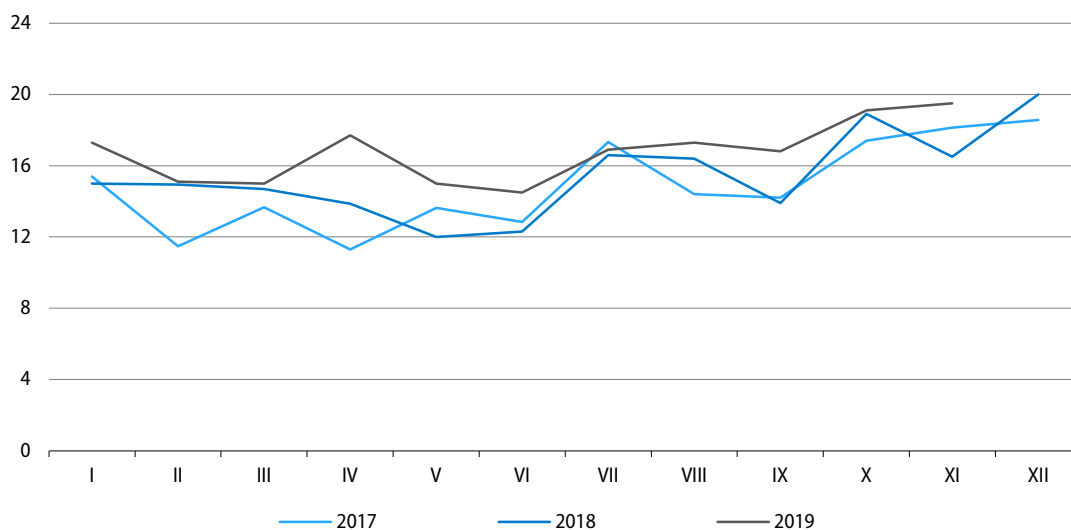
Housing construction

W listopadzie br. oddano do użytkowania więcej mieszkań niż przed rokiem. Wzrosła także liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. Mniej było natomiast mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Wykres 21. Mieszkania oddane do użytkowania

Chart 21. Dwellings completed

tys.
thousand

Według wstępnych danych¹ w listopadzie br. **oddano do użytkowania** 19,5 tys. mieszkań, tj. o 18,4% więcej niż przed rokiem (kiedy notowano spadek o 9,2%). Wpłynął na to wzrost liczby mieszkań zrealizowanych w dwóch głównych formach budownictwa – budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 33,6% do 13,3 tys.) oraz indywidualnym (o 4,1% do 5,8 tys.). Więcej mieszkań niż w listopadzie ub. roku oddano także w budownictwie zakładowym (26 wobec 8). Spadek obserwowano w budownictwie komunalnym (z 424 do 173), społecznym czynszowym (ze 170 do 155) i spółdzielczym (z 378 do 96).

W okresie styczeń–listopad br. oddano do użytkowania 184,3 tys. mieszkań, tj. o 11,6% więcej niż przed rokiem. Wzrost notowano w większości form budownictwa, z wyjątkiem budownictwa spółdzielczego i komunalnego.

¹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Tablica 13. Mieszkania oddane do użytkowania
Table 13. Dwellings completed

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	I–XI 2018			I–XI 2019		
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>
Ogółem <i>Total</i>	165093	100,0	103,3	184293	100,0	111,6
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	59997	36,3	98,9	61954	33,6	103,3
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	99408	60,2	105,7	116299	63,1	117,0
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	2545	1,5	128,4	1962	1,1	77,1
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	1434	0,9	98,8	2213	1,2	154,3
Komunalne <i>Municipal</i>	1607	1,0	107,5	1603	0,9	99,8
Zakładowe <i>Company</i>	102	0,1	83,6	262	0,1	256,9

a Realizowane na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku.

a Realised for the own use of the investor. b Including construction realised by natural persons intended for sale or rent in order to achieve a profit.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–listopad br. wyniosła 88,8 m² i była o 2,1 m² mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku.

Liczba mieszkań, na których budowę **wydano pozwolenia** lub **dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** w listopadzie br. wyniosła 19,4 tys. (o 1,5% mniej niż przed rokiem), a w okresie styczeń–listopad br. – 248,4 tys. (odpowiednio o 4,5% więcej). W listopadzie br. **rozpoczęto budowę** 18,9 tys. mieszkań, a w okresie styczeń–listopad br. – 221,4 tys. (tj. więcej niż przed rokiem odpowiednio o 12,5% oraz o 5,0%).

Szacuje się, że w końcu listopada br. **w budowie** pozostawało 832,8 tys. mieszkań, tj. o 3,5% więcej niż rok wcześniej.

Tablica 14. Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i których budowę rozpoczętoTable 14. *Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project and dwellings in which construction has begun*

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym <i>Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project</i>			Mieszkania, których budowę rozpoczęto <i>Dwellings in which construction has begun</i>		
	I–XI 2019					
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>
Ogółem <i>Total</i>	248382	100,0	104,5	221423	100,0	105,0
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	90235	36,3	105,1	86391	39,0	104,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	154311	62,1	105,1	130406	58,9	105,5
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	1364	0,6	91,2	2057	0,9	91,7
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	852	0,3	38,5	1314	0,6	109,8
Komunalne <i>Municipal</i>	1232	0,5	96,9	1229	0,6	112,9
Zakładowe <i>Company</i>	388	0,2	657,6	26	0,0	x ^c

a Realizowane na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku. c W okresie I–XI 2018 r. rozpoczęto budowę 277 mieszkań.

a Realised for the own use of the investor. b Including construction realised by natural persons intended for sale or rent in order to achieve a profit. c In the period of I–XI 2018 construction of 277 dwellings has begun.

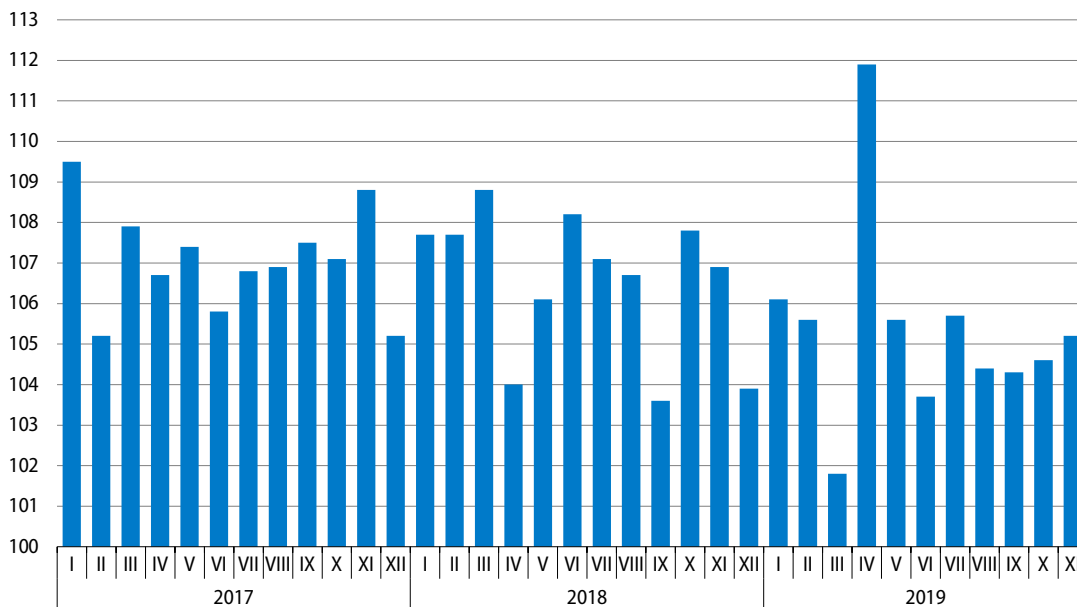
Rynek wewnętrzny

Domestic market

W listopadzie br. **sprzedaż detaliczna**¹ zwiększyła się w skali roku o 5,2% (wobec wzrostu o 4,6% przed miesiącem oraz o 6,9% w listopadzie ub. roku). W okresie styczeń–listopad br. wzrost sprzedaży detalicznej wyniósł 5,5% w skali roku.

Wykres 22. Sprzedaż detaliczna towarów (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 22. Retail sales of goods (constant prices)
corresponding period of previous year=100

W większości grup sprzedaż była wyższa niż w listopadzie ub. roku. Spośród grup o istotnym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem najwyższy wzrost zanotowały firmy prowadzące pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 13,6%). Sprzedaż zwiększyła się również w grupach: pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 5,1%) oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 3,0%). Spadek sprzedaży obserwowano w jednostkach handlujących żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi (o 0,1%) oraz w grupie pozostałe (o 0,4%).

¹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 15. Dynamika sprzedaży detalicznej (w cenach stałych)Table 15. *Indices (at constant prices) of retail sales*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2019	
	XI	I–XI	XI	I–XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>			
Ogółem^a <i>Total^a</i>	106,9	106,5	105,2	105,5
w tym: <i>of which:</i>				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części <i>Motor vehicles, motorcycles, parts</i>	98,6	106,3	105,1	108,6
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe <i>Solid, liquid and gaseous fuels</i>	107,6	108,2	103,0	102,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe <i>Food, beverages and tobacco products</i>	103,0	101,4	99,9	100,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach <i>Other retail sale in non-specialised stores</i>	106,0	106,6	113,6	109,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny <i>Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment</i>	112,9	111,9	107,9	107,0
Tekstylia, odzież, obuwie <i>Textiles, clothing, footwear</i>	118,5	112,3	104,8	109,5
Meble, rtv, agd <i>Furniture, radio, TV and household appliances</i>	111,4	107,2	111,9	114,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach <i>Newspapers, books, other sale in specialised stores</i>	100,0	100,9	107,6	104,3
Pozostałe <i>Others</i>	111,4	111,0	99,6	100,8

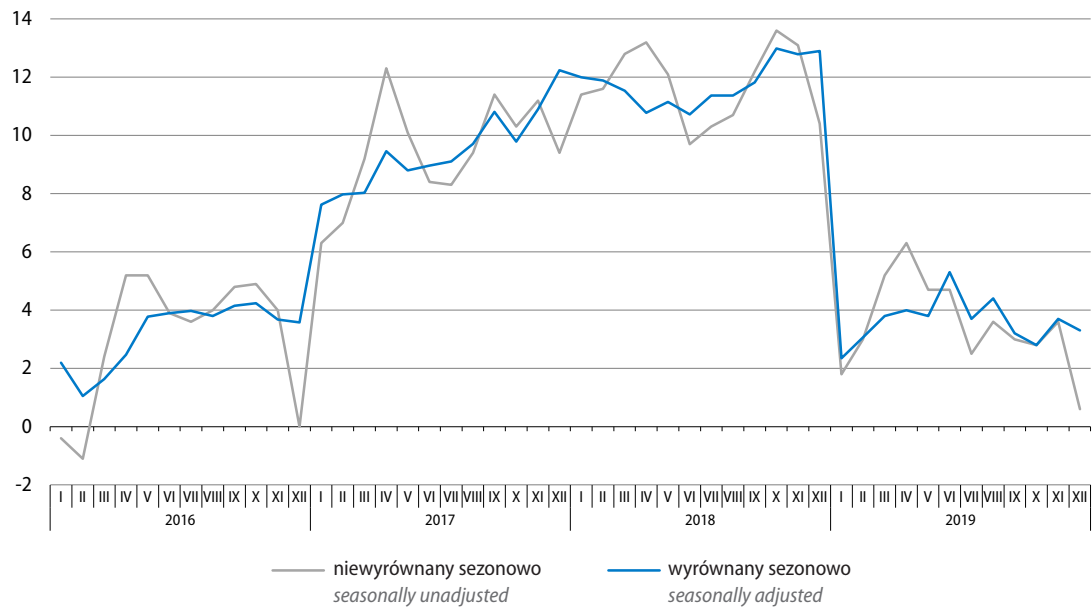
a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

a Groups of enterprises were created based on the Polish Classification of Activities – PKD 2007. A given enterprise is included to a specific category by predominant kind of activity and according to its present organisational status. The recorded changes of rise or fall of the volume of retail sales in particular groups of enterprises activity may result from a change in the predominant kind of activity and organisational changes (e.g. a merger of enterprises). It does not influence the dynamics of the total retail sales.

Sprzedaż hurtowa² w listopadzie br. była o 2,6% wyższa niż przed rokiem, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 1,8%. W okresie styczeń–listopad br. sprzedaż hurtowa wzrosła o 6,5% w skali roku, w tym wśród przedsiębiorstw hurtowych – o 4,7%.

2 W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Wykres 23. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w handlu detalicznym
 Chart 23. General business climate indicators in retail trade

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym oceniany jest mniej pozytywnie niż przed miesiącem. Optymistyczne oceny, choć ostrożniejsze niż w listopadzie br., zgłaszają firmy duże i średnie. Pogorszyły się negatywne nastroje jednostek małych, a także podmiotów mikro. Najkorzystniej, ale gorzej niż przed miesiącem, oceniają koniunkturę przedsiębiorstwa z branży tekstylia, odzież i obuwie. Nieznacznie negatywne (wobec pozytywnych w listopadzie br.) są opinie przedsiębiorstw w branżach żywność oraz pojazdy samochodowe. Podmioty handlu detalicznego ogółem formułują mniej korzystne niż przed miesiącem diagnozy sprzedaży i nie przewidują jej zmian. Utrzymują się negatywne oceny bieżącej sytuacji finansowej; pesymistyczne są przewidywania w tym zakresie. Przedsiębiorcy spodziewają się zmniejszenia popytu na towary oraz zapowiadają możliwość wzrostu ich cen.

Wśród czynników ograniczających działalność firm handlowych w grudniu br. jako najbardziej uciążliwe wskazywane są koszty zatrudnienia oraz zbyt duża konkurencja na rynku. W skali roku najbardziej zmniejszyła się dotkliwość niedoboru pracowników, a zwiększyła – niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej oraz wysokich obciążeń na rzecz budżetu.

Bilans płatniczy

Balance of payments

Według wstępnych danych **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹ w październiku br. wyniosło 2,3 mld zł (wobec minus 1,9 mld zł w październiku ub. roku). **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie 1,9 mld zł (wobec minus 1,8 mld zł rok wcześniej); eksport zwiększył się o 3,9% do 93,8 mld zł, a import zmniejszył się o 0,2% do 91,9 mld zł. **Saldo usług** wyniosło 8,7 mld zł i było o 1,2 mld zł wyższe niż w październiku ub. roku; złożyły się na nie salda: podróży zagranicznych (1,7 mld zł), usług transportowych (3,6 mld zł) i pozostałych usług (3,4 mld zł). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 24,6 mld zł (wzrost o 9,0% w skali roku), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 15,9 mld zł, tj. o 5,4% więcej. **Saldo dochodów pierwotnych** wyniosło minus 8,0 mld zł i w porównaniu z październikiem ub. roku pogłębiło się o 0,7 mld zł. Na wartość salda dochodów pierwotnych w największym stopniu wpłynęło saldo dochodów z inwestycji w kwocie minus 6,5 mld zł. Dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 6,2 mld zł, a dochody nierezydentów z inwestycji portfelowych wyniosły 1,0 mld zł. **Saldo dochodów wtórnych**, podobnie jak rok wcześniej, wyniosło minus 0,3 mld zł; przy czym wartość przychodów spadła o 10 mln zł do 2,3 mld zł, a wartość rozchodów zmniejszyła się o 39 mln zł do 2,5 mld zł.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 6,1 mld zł, podobnie jak w październiku ub. roku; przy czym kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 6,6 mld zł oraz 0,4 mld zł (wobec odpowiednio 7,0 mld zł oraz 0,9 mld zł przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w październiku br. wyniosło 4,8 mld zł (wobec 5,5 mld zł rok wcześniej). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie minus 6,4 mld zł, przy czym inwestycje bezpośrednie nierezydentów wzrosły o 7,4 mld zł. Saldo polskich inwestycji za granicą wyniosło minus 1,6 mld zł. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również inwestycje portfelowe, dla których aktywa zagraniczne rezydentów zmniejszyły wartość o 0,3 mld zł oraz wystąpił odpływ kapitału nierezydentów w kwocie 10,3 mld zł, na co największy wpływ miał wykup przez Skarb Państwa obligacji netto w wysokości 9,2 mld zł. W **pozostałych inwestycjach** aktywa rezydentów zwiększyły się o 1,8 mld zł oraz wystąpił odpływ kapitału nierezydentów w kwocie 3,6 mld zł. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie minus 2,0 mld zł.

Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** w październiku br. zmniejszyła się o 1,2 mld zł i wyniosła 470,8 mld zł na koniec miesiąca.

¹ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego (NBP).

Tablica 16. Bilans płatniczy
Table 16. Balance of payments

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	X 2018	X 2019	XI 2018 – X 2019 ^a
	w mln zł <i>in million PLN</i>		
Rachunek bieżący <i>Current account</i>	-1918	2274	1609
Saldo obrotów towarowych <i>Balance on goods</i>	-1801	1889	122
eksport <i>exports</i>	90265	93755	981015
import <i>imports</i>	92066	91866	980893
Saldo usług <i>Balance on services</i>	7460	8680	98962
przychody <i>credit</i>	22580	24617	267613
rozchody <i>debit</i>	15120	15937	168651
Saldo dochodów pierwotnych <i>Balance on primary income</i>	-7271	-8018	-87084
przychody <i>credit</i>	3107	2534	52178
rozchody <i>debit</i>	10378	10552	139262
Saldo dochodów wtórnych <i>Balance on secondary income</i>	-306	-277	-10391
przychody <i>credit</i>	2262	2252	24666
rozchody <i>debit</i>	2568	2529	35057
Rachunek kapitałowy <i>Capital account</i>	6110	6138	47078
Przychody <i>Credit</i>	7020	6575	53567
Rozchody <i>Debit</i>	910	437	6489
Rachunek finansowy <i>Financial account</i>	5524	4805	39237
Inwestycje bezpośrednie – aktywa <i>Direct investment – assets</i>	595	-2	8192
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	-5345	-173	-2380
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	5940	171	10572
Inwestycje bezpośrednie – pasywa <i>Direct investment – liabilities</i>	1895	7444	48726
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	-705	6627	55277
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	2600	817	-6551

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 m-cy.
a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Tablica 16. Bilans płatniczy (dok.)
Table 16. Balance of payments (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	X 2018	X 2019	XI 2018 – X 2019 ^a
	w mln zł <i>in million PLN</i>		
Inwestycje portfelowe – aktywa <i>Portfolio investment – assets</i>	-2146	-256	-1450
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	-1252	-312	-3903
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	-894	56	2453
Inwestycje portfelowe – pasywa <i>Portfolio investment – liabilities</i>	2506	-10298	-48186
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	-639	-511	1677
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	3145	-9787	-49863
Pozostałe inwestycje – aktywa <i>Other investment – assets</i>	14103	1794	665
NBP <i>monetary authorities</i>	-	-6	-10
sektor rządowy <i>general government</i>	11	218	5120
Monetarne Instytucje Finansowe <i>Monetary Financial Institutions</i>	14508	-883	-9900
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	-416	2465	5455
Pozostałe inwestycje – pasywa <i>Other investment – liabilities</i>	225	-3577	-5252
NBP <i>monetary authorities</i>	-2954	-4852	6509
sektor rządowy <i>general government</i>	-188	436	-5105
Monetarne Instytucje Finansowe <i>Monetary Financial Institutions</i>	5382	-3209	-26376
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	-2015	4048	19720
Pochodne instrumenty finansowe <i>Financial derivatives</i>	-1676	-2005	-7991
Oficjalne aktywa rezerwowe <i>Official reserve assets</i>	-726	-1157	35109
Saldo błędów i opuszczeń <i>Net errors and omissions</i>	1332	-3607	-9450

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 m-cy.
a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Handel zagraniczny Foreign trade

W okresie styczeń–październik br. obroty towarowe z zagranicą, wyrażone w złotych, wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w większym stopniu po stronie eksportu niż importu. Saldo obrotów ogółem było dodatnie wobec ujemnego przed rokiem. Wzrosła wymiana z większością grup krajów, z wyjątkiem importu z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Obroty w cenach stałych w okresie trzech kwartałów br. były wyższe niż przed rokiem, a wskaźnik terms of trade kształtował się korzystnie.

W porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku eksport liczony w złotych (w **cenach bieżących**) wzrósł o 6,7% do 845,4 mld zł, a import zwiększył się o 4,3% do 840,8 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 4,6 mld zł (wobec minus 13,8 mld zł przed rokiem).

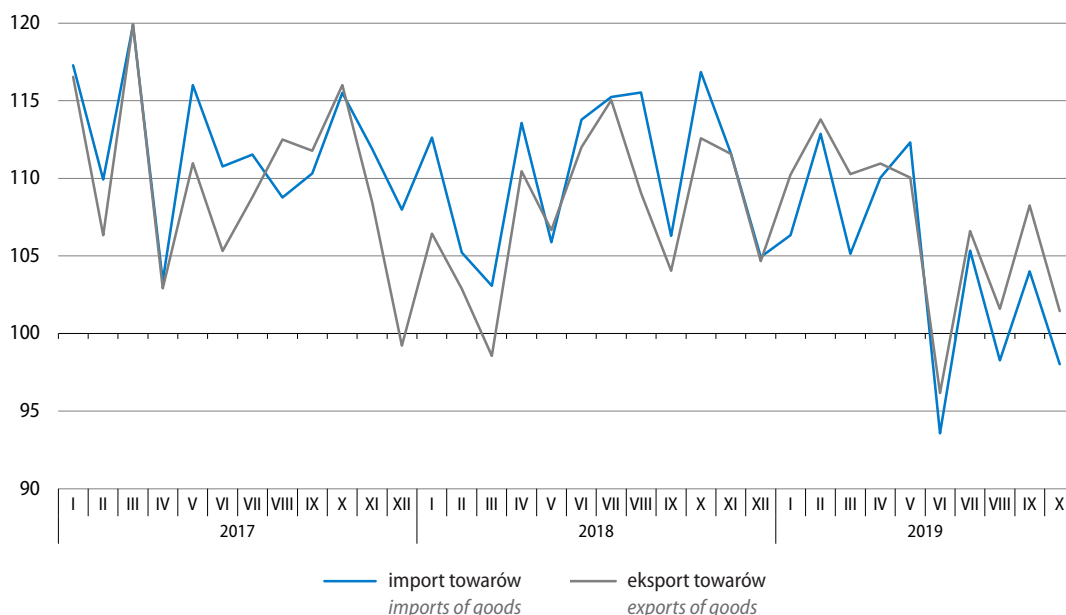
Eksport w **cenach stałych** w okresie styczeń–wrzesień br. zwiększył się o 3,9% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a import wzrósł o 2,9%. Wyższy niż przed rokiem był wolumen eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 10,6%), do krajów UE (o 3,6%) oraz do krajów rozwijających się (o 3,0%). Zwiększył się wolumen towarów sprowadzanych z krajów rozwijających się (o 9,9%) oraz z krajów UE (o 1,1%), natomiast obniżył się wolumen importu z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 6,7%).

Ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) były wyższe niż w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku o 3,4%, a towarów importowanych wzrosły o 2,1%.

Wskaźnik terms of trade w obrotach ogółem w okresie trzech kwartałów br. kształtował się na poziomie 101,3 (wobec 98,5 w analogicznym okresie ub. roku). W wymianie z krajami UE wyniósł 101,0 (wobec 99,2 przed rokiem), w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – 101,7 (w porównaniu z 86,8), a z krajami rozwijającymi się – 101,8 (wobec 98,4).

Wykres 24. Obroty handlu zagranicznego (ceny bieżące) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 24. Foreign trade turnover (current prices)
corresponding period of previous year=100

Tablica 17. Obroty towarowe handlu zagranicznego

Table 17. Foreign trade turnover of goods

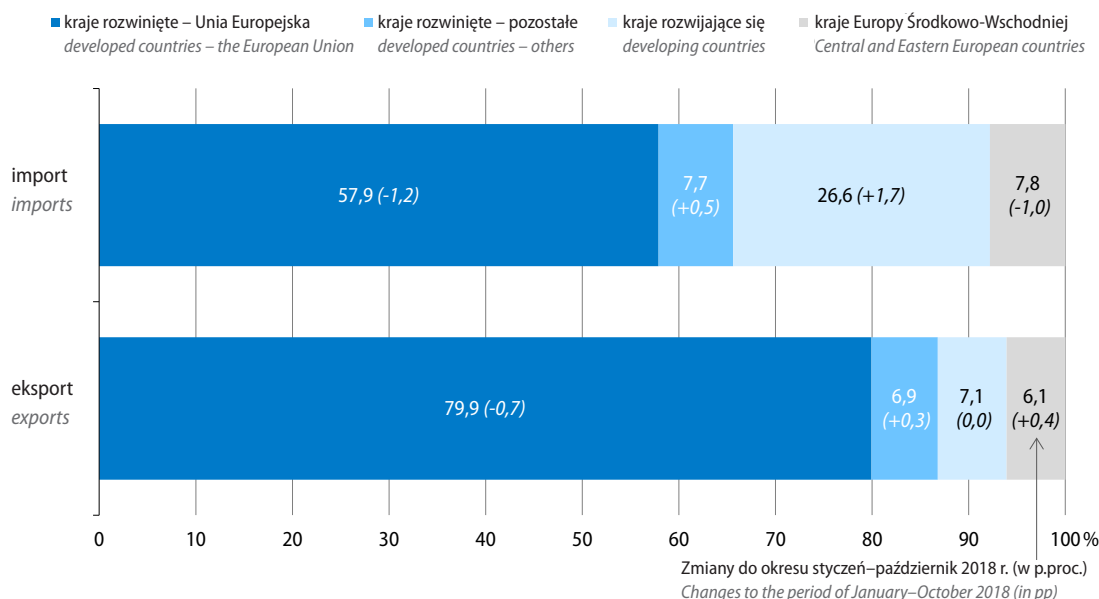
Wyszczególnienie Specification	I-X 2019						I-X 2018	I-X 2019
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	I-X 2018=100				
				zł PLN	EUR EUR	USD USD	struktura w % structure in %	
Eksport Exports	845415,3	196573,5	220923,2	106,7	105,3	99,2	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	733891,4	170643,6	191801,5	106,2	104,8	98,8	87,2	86,8
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	675604,8	157090,3	176569,1	105,8	104,4	98,3	80,6	79,9
w tym strefa euro <i>of which euro area</i>	486040,7	113016,2	127035,5	106,0	104,6	98,6	57,9	57,5
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	60193,9	13997,0	15723,1	107,7	106,3	100,1	7,1	7,1
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	51330,0	11932,9	13398,6	113,3	111,9	105,4	5,7	6,1
Import^a Imports^a	840770,9	195516,4	219751,6	104,3	103,0	97,0	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	551231,5	128182,3	144099,7	103,2	101,9	96,0	66,3	65,6
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	486809,9	113201,1	127263,4	102,2	100,9	95,0	59,1	57,9
w tym strefa euro <i>of which euro area</i>	386761,2	89939,1	101113,1	101,4	100,1	94,3	47,3	46,0
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	223521,9	51981,1	58398,6	111,3	109,9	103,6	24,9	26,6
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	66017,6	15353,0	17253,3	92,8	91,7	86,4	8,8	7,8
Saldo Balance	4644,4	1057,1	1171,6	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	182659,9	42461,3	47701,8	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	188794,9	43889,2	49305,7	x	x	x	x	x
w tym strefa euro <i>of which euro area</i>	99279,5	23077,1	25922,4	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	-163328,0	-37984,1	-42675,5	x	x	x	x	x
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	-14687,6	-3420,1	-3854,7	x	x	x	x	x

a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są wg kraju pochodzenia. Dane dot. importu wg kraju wysyłki dostępne są w informacji sygnałnej o wynikach wstępnych „Obroty towarowe handlu zagranicznego ogółem i według krajów w okresie styczeń–październik 2019 r.” na stronie internetowej GUS: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5498/1/90/1/sytuacja_spoeczno-gospodarcza_kraju_w_pazdzierniku_2019.pdf

a Data on imports by groups of countries are presented by country of origin. Data on imports by country of consignment are available in news releases on preliminary results “Foreign trade turnover of goods in total and by countries in January-October 2019” at Statistics Poland’s website: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/en/defaultaktualnosci/3314/1/103/1/socio-economic_situation_of_the_country_in_october_2019.pdf

Wykres 25. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według grup krajów w okresie styczeń–październik 2019 r.

Chart 25. Geographical structure of foreign trade turnover by groups of countries in the period of January–October 2019

W okresie styczeń–październik br. w **strukturze geograficznej** obrotów udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) po obu stronach wymiany był niższy niż przed rokiem. Udział krajów rozwijających się po stronie eksportu nie uległ zmianie, natomiast zwiększył się po stronie importu. Kraje Europy Środkowo-Wschodniej miały większy niż przed rokiem udział w eksporcie ogółem, a mniejszy – w imporcie ogółem.

Eksport do krajów **Unii Europejskiej** zwiększył się w stosunku do okresu styczeń–październik ub. roku o 5,8% do 675,6 mld zł, a import wzrósł o 2,2% do 486,8 mld zł. Dodatnie saldo wymiany wyniosło 188,8 mld zł (wobec 162,5 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Obroty z krajami Unii Europejskiej stanowiły 79,9% wartości eksportu ogółem (o 0,7 p.proc. mniej niż przed rokiem) i 57,9% wartości importu ogółem (spadek odpowiednio o 1,2 p.proc.).

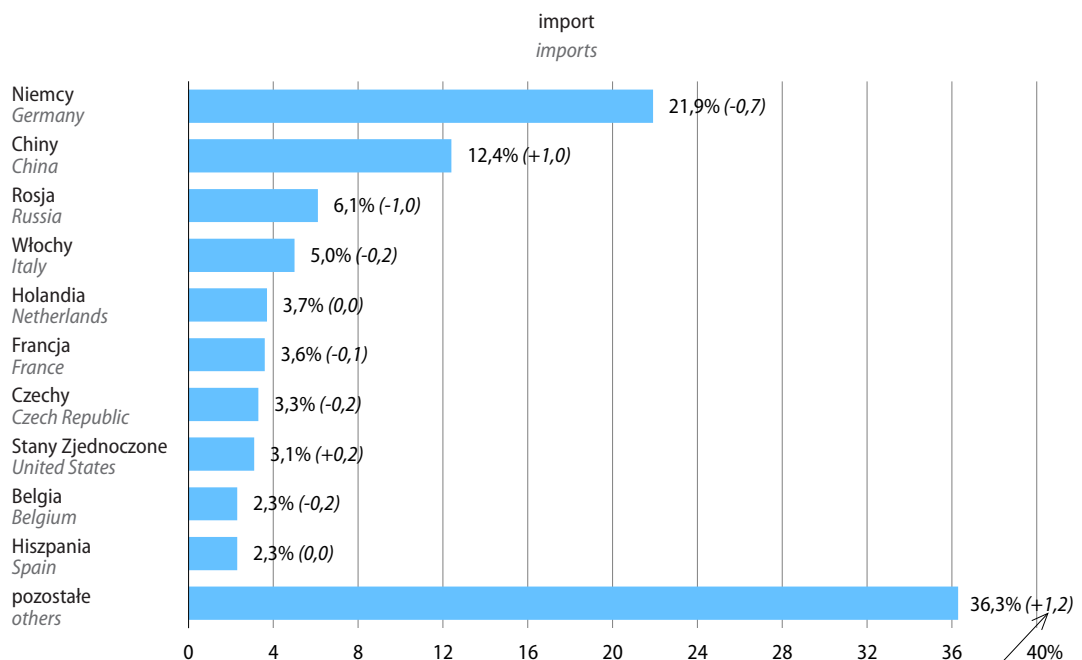
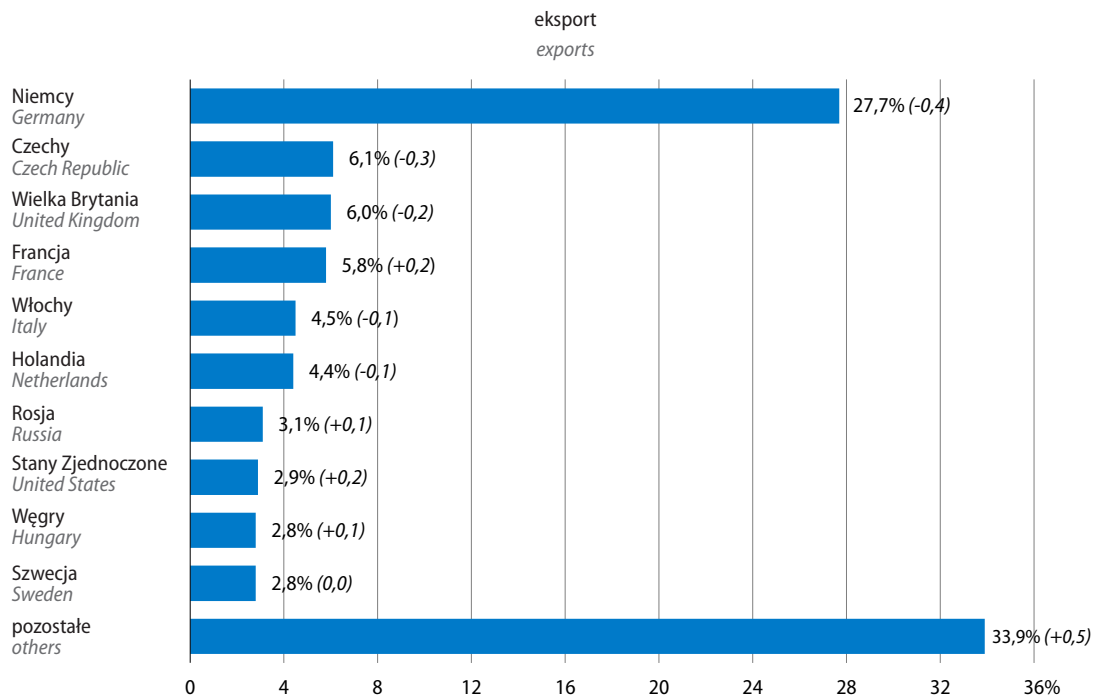
Wartość obrotów z **Niemcami** wzrosła skali roku zarówno po stronie eksportu – o 5,1% do 234,0 mld zł, jak i importu – o 1,0% do 184,3 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 49,7 mld zł (wobec 40,2 mld zł w okresie styczeń–październik ub. roku). Udział Niemiec obniżył się po obu stronach wymiany – w eksporcie ogółem o 0,4 p.proc. do 27,7%, a w imporcie ogółem – o 0,7 p.proc. do 21,9%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. sprzętu do telekomunikacji, urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych typu domowego, gdzie indziej niewymienionych, ani niewłączonych oraz mebli i ich części. Zmniejszył się natomiast eksport m.in. pojazdów samochodowych do przewozu osób. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. spalinowych silników tłokowych i ich części oraz pojazdów samochodowych do przewozu osób, a obniżyła się – papieru i tektury, wyrobów z metali nieszlachetnych gdzie indziej niewymienionych oraz artykułów z tworzyw sztucznych gdzie indziej niewymienionych.

Wielka Brytania w okresie styczeń–październik br. była naszym trzecim partnerem handlowym w eksporcie, natomiast w imporcie zajmowała jedenastą pozycję. Wartość eksportu do Wielkiej Brytanii zwiększyła się w skali roku o 4,0% do 51,0 mld zł, a wartość importu z tego kraju obniżyła się o 4,4% do 18,7 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 32,3 mld zł (wobec 29,5 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Udział Wielkiej Brytanii w obrotach ogółem obniżył się nieznacznie po obu stronach wymiany i wyniósł 6,0% w eksporcie oraz 2,2% w imporcie.

Wykres 26. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według krajów w okresie styczeń–październik 2019 r.

Chart 26. Geographical structure of foreign trade turnover by countries in the period of January–October 2019

Zmiany do okresu styczeń–październik 2018 r. (w p.p.)
Changes to the period of January–October 2018 (in pp)

W wymianie z Wielką Brytanią wg grup towarowych SITC po stronie eksportu odnotowano wzrost wartości m.in. srebra, platyny i pozostałych platynowców, maszyn do automatycznego przetwarzania danych oraz urządzeń elektrycznych i nonelektrycznych typu domowego, a spadek – pojazdów samochodowych do przewozu osób. Po stronie importu zwiększyła się wartość m.in. pigmentów, farb, pokostów i materiałów pokrewnych oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, a obniżyła – pojazdów samochodowych do przewozu osób.

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** w okresie styczeń–październik br. po stronie eksportu wzrosły w skali roku o 13,3% do 51,3 mld zł, a po stronie importu obniżyły się o 7,2% do 66,0 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w kwocie 14,7 mld zł (wobec minus 25,8 mld zł przed rokiem). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem zwiększył się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 0,4 p.proc. do 6,1%, a w imporcie ogółem zmniejszył się o 1,0 p.proc. do 7,8%.

Rosja w rankingu naszych partnerów handlowych w eksporcie znalazła się na siódmej pozycji, a w imporcie – na trzeciej. Eksport do Rosji wzrósł o 11,1% do 26,4 mld zł, natomiast import z tego kraju obniżył się o 10,7% do 51,2 mld zł. Saldo obrotów wyniosło minus 24,8 mld zł (wobec minus 33,5 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Udział Rosji w eksporcie ogółem zwiększył się z 3,0% przed rokiem do 3,1%, natomiast w imporcie ogółem zmniejszył się odpowiednio z 7,1% do 6,1%.

W obrotach z Rosją wg grup towarowych SITC odnotowano, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, znaczny wzrost eksportu m.in. części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, leków oraz maszyn rolniczych. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. nawozów, przetworzonych olejów ropy naftowej i otrzymanych z minerałów bitumicznych, a zmniejszyła się – węgla oraz surowych olejów ropy naftowej.

W okresie styczeń–październik br. obroty z krajami **rozwijającymi się** wzrosły w skali roku zarówno po stronie eksportu (o 7,7% do 60,2 mld zł), jak i importu (o 11,3% do 223,5 mld zł). Ujemne saldo wyniosło 163,3 mld zł (wobec minus 144,9 mld zł przed rokiem).

Chiny w rankingu partnerów handlowych Polski zajmowały dwudzieste miejsce w eksporcie oraz drugie w imporcie. Eksport do tego kraju zwiększył się w skali roku o 24,8% do 9,2 mld zł, natomiast import z Chin wzrósł o 13,0% do 104,1 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w kwocie 95,0 mld zł (wobec minus 84,8 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Udział Chin w eksporcie ogółem wzrósł z 0,9% przed rokiem do 1,1%, a w imporcie ogółem zwiększył się odpowiednio z 11,4% do 12,4%.

W obrotach z Chinami wg nomenklatury SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. drewna surowego, mleka, śmietany i produktów mleczarskich innych niż masło lub ser oraz części i akcesoriów (innych niż pokrowce, futerały i tym podobne) nadających się do stosowania wyłącznie lub głównie do maszyn, przy spadku eksportu m.in. mebli i ich części. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. monitorów i rzutników, mebli i ich części oraz urządzeń elektrycznych i nonelektrycznych, typu domowego, gdzie indziej niewymienionych, ani niewłączonych, natomiast obniżyła się – wózków dziecięcych, zabawek, gier i artykułów sportowych.

W wymianie towarowej ogółem wg nomenklatury SITC, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, odnotowano wzrost eksportu i importu w większości sekcji towarowych. W eksporcie największy wzrost wystąpił w sekcjach: oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne oraz napoje i tytoń, natomiast spadek obserwowano w sekcji paliwa mineralne, smary i materiały pochodne. Po stronie importu najbardziej wzrosła wartość sprowadzanych napojów i tytoniu oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, a spadła – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. W strukturze towarowej obrotów po obu stronach wymiany w największym stopniu wzrósł udział sekcji maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy, a zmniejszył się – sekcji towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.

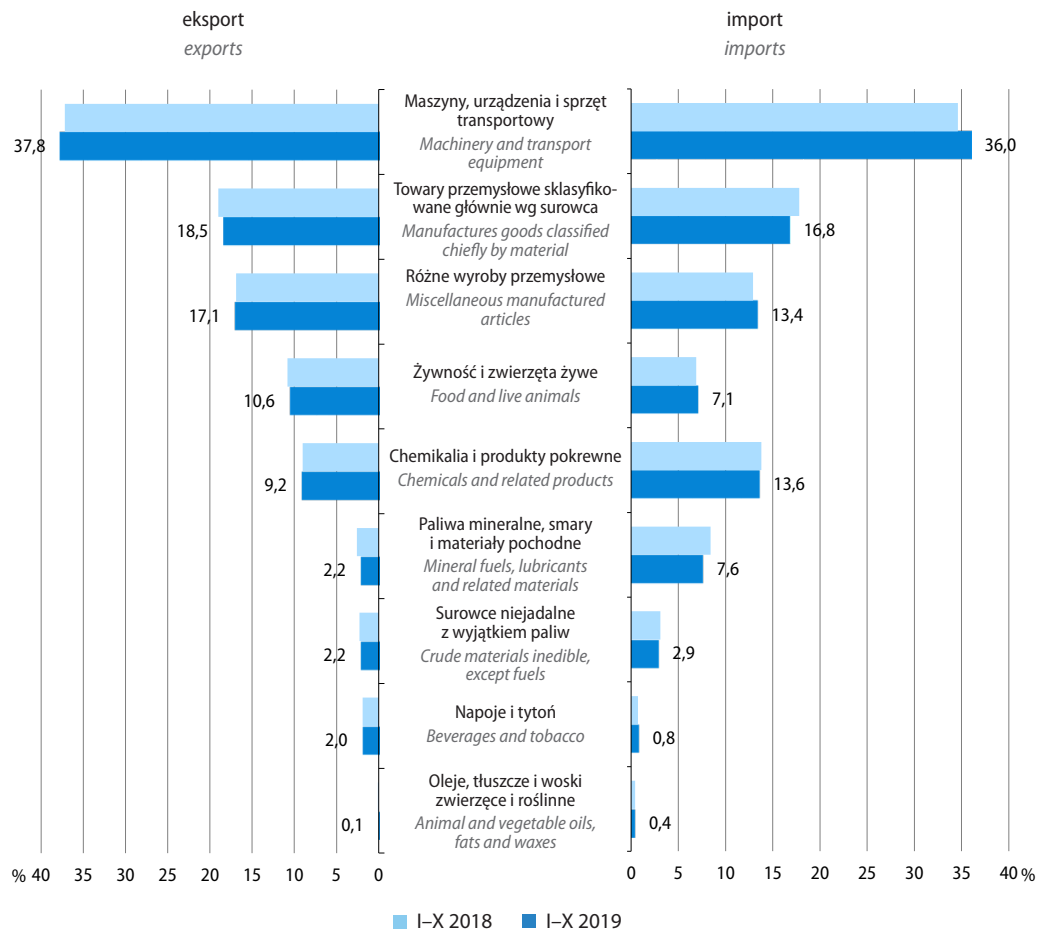
Eksport **produktów rolno-spożywczych (według CN)** w okresie styczeń–październik br. był wyższy o 6,9% niż przed rokiem i wyniósł 112,1 mld zł, a import wzrósł o 6,6% do 75,0 mld zł. Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 37,1 mld zł (wobec 34,5 mld zł w analogicznym okresie ub. roku). Udział towarów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem utrzymał się na poziomie sprzed roku i wyniósł 13,3%, a w imporcie ogółem wzrósł o 0,2 p.proc. do 8,9%.

Tablica 18. Dynamika i struktura obrotów towarowych handlu zagranicznego według sekcji SITC
 Table 18. Foreign trade turnover indices and structure by SITC sections

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I-X 2019		I-X 2018	
	w mln zł <i>in million PLN</i>	I-X 2018=100	struktura w % <i>structure in %</i>	
Eksport Exports	845415,3	106,7	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	89859,0	105,5	10,6	10,8
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	16672,2	110,8	2,0	1,9
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	18943,0	102,0	2,2	2,3
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	18808,2	93,0	2,2	2,6
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	1150,0	127,2	0,1	0,1
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	77545,3	108,6	9,2	9,0
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	156111,5	103,9	18,5	19,0
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	319726,3	108,4	37,8	37,2
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	144238,0	107,6	17,1	16,9
Import Imports	840770,9	104,3	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	59482,9	106,4	7,1	6,9
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	6447,0	115,7	0,8	0,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	24711,4	98,6	2,9	3,1
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	64231,4	95,2	7,6	8,4
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	3038,6	106,9	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	114440,8	103,2	13,6	13,8
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	140896,4	98,5	16,8	17,8
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	302327,9	108,4	36,0	34,6
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	112359,5	108,2	13,4	12,9

Wykres 27. Udział wybranych sekcji SITC w obrotach towarowych handlu zagranicznego ogółem w okresie styczeń–październik 2019 r.

Chart 27. Share of selected SITC sections in total foreign trade turnover in the period of January–October 2019

Wzrosły obroty towarami rolno-spożywczymi ze wszystkimi grupami krajów – najbardziej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej: po stronie eksportu o 18,4%, a po stronie importu – o 20,7%.

W strukturze **rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, zwiększył się udział dóbr inwestycyjnych (z 15,2% do 15,5%) oraz towarów konsumpcyjnych (z 25,0% do 26,2%), natomiast obniżył się udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 59,9% do 58,3%).

Wyższy niż przed rokiem był import dóbr w ramach wszystkich kategorii ekonomicznych: towarów konsumpcyjnych – o 9,6%, dóbr inwestycyjnych – o 6,5% oraz towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie – o 1,6%.

Tablica 19. Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (według CN)

Table 19. Foreign trade turnover of agri-food products (by CN)

Wyszczególnienie Specification	I-X 2019						I-X 2018	I-X 2019
	w mln zł in million PLN	w mln EUR in million EUR	w mln USD in million USD	I-X 2018=100				
				zł PLN	EUR EUR	USD USD	struktura w % structure in %	
Eksport <i>Exports</i>	112143,3	26076,2	29301,0	106,9	105,5	99,4	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	59057,3	13732,2	15429,3	109,3	107,9	101,7	51,5	52,7
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	34934,6	8123,8	9130,3	103,6	102,3	96,4	32,1	31,2
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	16539,0	3845,3	4320,3	105,0	103,7	97,8	15,0	14,7
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	1612,4	374,8	421,1	111,3	109,9	103,5	1,4	1,4
Import <i>Imports</i>	75004,7	17442,7	19607,9	106,6	105,1	99,0	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	30951,3	7197,4	8087,7	107,7	106,3	100,1	40,8	41,3
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	21205,6	4931,2	5541,5	105,5	104,1	98,1	28,6	28,3
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	19421,5	4517,4	5084,1	106,3	104,8	98,6	26,0	25,9
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	3426,4	796,6	894,5	104,7	103,3	97,2	4,6	4,6
Saldo <i>Balance</i>	37138,6	8633,5	9693,1	x	x	x	x	x
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	28106,0	6534,8	7341,6	x	x	x	x	x
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	13729,0	3192,6	3588,8	x	x	x	x	x
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	-2882,5	-672,1	-763,8	x	x	x	x	x
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	-1814,0	-421,8	-473,4	x	x	x	x	x

Wyniki finansowe ubezpieczycieli

Financial results of insurance companies

Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń¹ ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. były lepsze niż rok wcześniej, na co wpłynął wzrost wyników zarówno zakładów ubezpieczeń na życie (dział I), jak i zakładów ubezpieczeń majątkowych (dział II).

Tablica 20. Przychody i koszty zakładów ubezpieczeń
Table 20. Income and costs of insurance companies

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Ogółem <i>Total</i>			Dział I ^a <i>Division I^a</i>			Dział II ^b <i>Division II^b</i>		
	I-IX 2018	I-IX 2019		I-IX 2018	I-IX 2019		I-IX 2018	I-IX 2019	
	mln zł <i>million PLN</i>	I-IX 2018= =100		mln zł <i>million PLN</i>	I-IX 2018= =100		mln zł <i>million PLN</i>	I-IX 2018= =100	
Przychody ogółem Total income	48866,2	51043,3	104,5	20876,2	21386,3	102,4	27990,0	29657,0	106,0
w tym: <i>of which:</i>									
Składki zarobione na udziale własnym <i>Earned premiums</i>	39965,9	40751,9	102,0	16195,4	15630,1	96,5	23770,5	25121,8	105,7
w tym składki przypisane brutto <i>of which gross written premiums</i>	46301,6	46982,7	101,5	16409,0	15898,5	96,9	29892,6	31084,2	104,0
Przychody z lokat <i>Investment income</i>	8166,7	9416,6	115,3	4534,5	5591,1	123,3	3632,2	3825,5	105,3
Koszty ogółem Total costs	43202,4	45052,0	104,3	18912,3	19325,4	102,2	24290,1	25726,6	105,9
w tym: <i>of which:</i>									
Odszkodowania świadczenia ^c <i>Claims incurred^c</i>	30401,8	29584,0	97,3	15835,9	13968,6	88,2	14565,9	15615,4	107,2
w tym odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto <i>of which gross claims paid</i>	30945,9	30676,3	99,1	15884,5	14193,0	89,4	15061,4	16483,3	109,4
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych <i>Change in other technical provisions – net of reinsurance</i>	-5645,7	-1478,9	x	-5684,5	-1510,5	x	38,8	31,6	81,5
Koszty działalności ubezpieczeniowej <i>Net operating expenses</i>	10390,0	10948,7	105,4	3771,4	3719,7	98,6	6618,6	7229,0	109,2
Koszty działalności lokacyjnej <i>Investment charges</i>	5009,4	2866,6	57,2	4086,3	2232,4	54,6	923,1	634,2	68,7
Wynik finansowy netto Net financial result	5663,8	5991,3	105,8	1963,9	2060,9	104,9	3699,9	3930,4	106,2

a Ubezpieczenia na życie. b Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. c Na udziale własnym z uwzględnieniem zmiany stanu rezerw.

a Life insurance. b Non-life insurance. c Including change in provisions – net of reinsurance.

Przychody ogółem zakładów ubezpieczeń w okresie trzech kwartałów br. były o 4,5% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku, na co wpłynął wzrost **przychodów z działalności lokacyjnej** (o 15,3% do 9,4 mld zł) oraz **składki przypisanej brutto** (o 1,5% do 47,0 mld zł). **Koszty ogółem** wyniosły 45,1 mld zł i były o 4,3% wyższe niż w okresie trzech kwartałów ub. roku (w dziale I wzrost wyniósł 2,2%, a w dziale II – 5,9%). Łączny **wynik finansowy netto** zakładów ubezpieczeń wyniósł 6,0 mld zł, tj. był o 5,8% wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku. **Wynik techniczny** ukształtował się na poziomie 4,7 mld zł i był o 2,5% niższy niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, przy czym w dziale I nastąpił wzrost o 5,6% (do 2,4 mld zł), a w dziale II – spadek o 10,7% (do 2,1 mld zł).

Tablica 21. Składki przypisane brutto oraz odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w podziale na wybrane rodzaje ubezpieczeń

Table 21. Gross written premiums and gross claims paid by types of insurance

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Składki przypisane brutto <i>Gross written premiums</i>			Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto <i>Gross claims paid</i>		
	I-IX 2018	I-IX 2019		I-IX 2018	I-IX 2019	
	mln zł <i>million PLN</i>	I-IX 2018= =100		mln zł <i>million PLN</i>	I-IX 2018= =100	
DZIAŁ I <i>DIVISION I</i>						
Ogółem z działalności bezpośredniej <i>Total from direct activities</i>	16409,0	15898,5	96,9	15882,6	14193,0	89,4
w tym: <i>of which:</i>						
Ubezpieczenia na życie <i>Life insurance</i>	5641,3	5871,1	104,1	4304,4	4381,8	101,8
Ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym <i>Life insurance linked to capital insurance fund</i>	6176,8	5132,6	83,1	9577,8	7671,8	80,1
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe <i>Accident and sickness insurance</i>	4406,1	4708,3	106,9	1849,3	1990,4	107,6
DZIAŁ II <i>DIVISION II</i>						
Ogółem z działalności bezpośredniej <i>Total of direct activities</i>	28048,4	29109,2	103,8	14251,5	15628,5	109,7
w tym: <i>of which:</i>						
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe <i>Accident and sickness insurance</i>	1820,6	2008,1	110,3	437,6	501,2	114,5
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych <i>Casco insurance of land vehicles</i>	6116,9	6414,4	104,9	3656,5	4117,0	112,6
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami <i>Insurance against fire and natural forces</i>	2382,1	2560,6	107,5	990,8	1218,8	123,0
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych <i>Insurance against other damage and loss of property</i>	2383,0	2419,9	101,5	1003,1	1076,5	107,3
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych <i>Motor vehicle liability arising out of the possession of land vehicles</i>	11395,6	11246,1	98,7	6600,6	6996,8	106,0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej <i>General third-party liability insurance</i>	1585,0	1730,3	109,2	668,7	747,6	111,8

Składka przypisana brutto z działalności bezpośredniej w okresie trzech kwartałów br. wyniosła w ubezpieczeniach na życie 15,9 mld zł (o 3,1% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), a w ubezpieczeniach majątkowych – 29,1 mld zł (odpowiednio o 3,8% więcej).

W strukturze składki przypisanej brutto z działalności bezpośredniej ogółem składka zakładów działu I stanowiła 35,3%, a zakładów działu II – 64,7%. W dziale I, pod względem wartości zebranej składki brutto, największy udział miały ubezpieczenia na życie (36,9%) ze składką w wysokości 5,9 mld zł oraz ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (32,3%) ze składką wynoszącą 5,1 mld zł. W dziale II największy udział (60,7%) miały składki brutto zebrane z tytułu polis komunikacyjnych, które wyniosły 17,7 mld zł. Udział ubezpieczeń casco pojazdów lądowych w składce przypisanej brutto działu II wyniósł 22,0%, a ubezpieczeń obowiązkowych odpowiedzialności cywilnej wynikających z posiadania pojazdów mechanicznych – 37,5%.

Wartość **odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto z działalności bezpośredniej** w ubezpieczeniach na życie zmniejszyła się w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku o 10,6% do 14,2 mld zł, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrosła o 9,7% do 15,6 mld zł.

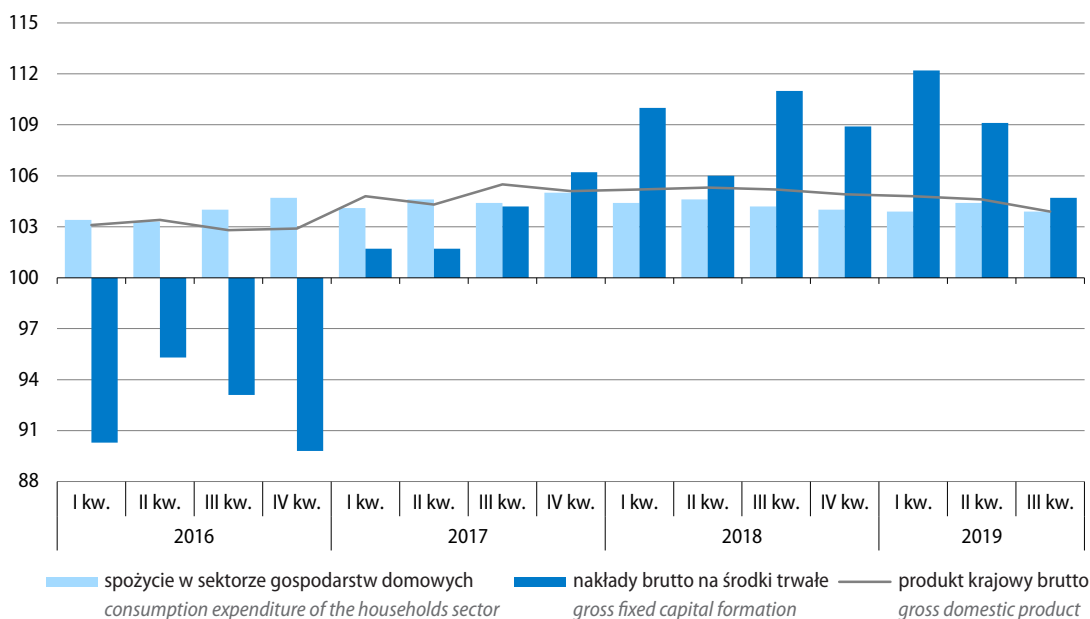
Produkt krajowy brutto

Gross domestic product

Według wstępnych danych w III kwartale br. **produkt krajowy brutto** (niewyrównany sezonowo) był realnie wyższy niż przed rokiem o 3,9% (wobec wzrostu o 4,6% w II kwartale br.). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym PKB wzrósł w ujęciu realnym o 4,1% w skali roku i o 1,3% w porównaniu z poprzednim kwartałem.

Wykres 28. PKB, spożycie w sektorze gospodarstw domowych i nakłady brutto na środki trwałe analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 28. Gross domestic product, consumption expenditure of the households sector and gross fixed capital formation corresponding period of previous year=100

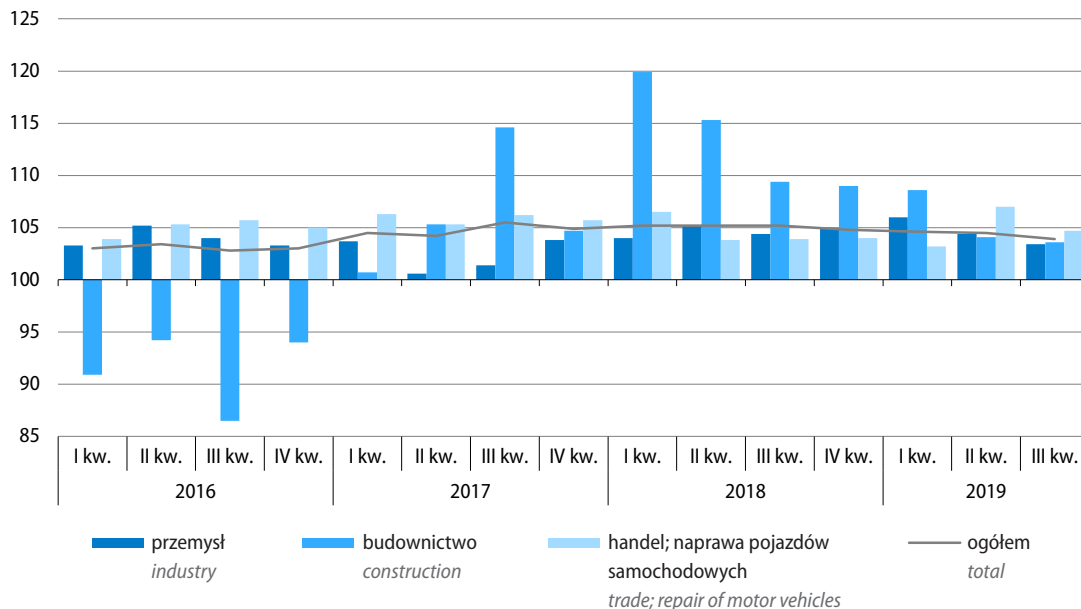
Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego w III kwartale br. pozostawał popyt krajowy, przy czym jego wpływ zmniejszył się do 3,1 p.proc. (z 4,4 p.proc. w II kwartale br.). Oddziaływanie spożycia ogółem na wzrost PKB było pozytywne i wniosło 3,0 p.proc. (wobec 3,1 p.proc. w poprzednim kwartale), z tego 2,2 p.proc. stanowił wpływ spożycia w sektorze gospodarstw domowych, a 0,8 p.proc. – spożycia publicznego. Popyt zagraniczny oddziaływał dodatnio (0,8 wobec 0,2 p.proc. w poprzednim okresie). Wpływ akumulacji wyniósł 0,1 p.proc. (wobec 1,3 p.proc. w II kwartale br.) i wynikał z pozytywnego oddziaływania popytu inwestycyjnego (0,8 p.proc.) oraz ujemnego wpływu przyrostu rzeczowych środków obrotowych (minus 0,7 p.proc.).

Popyt krajowy w III kwartale br. był o 3,3% wyższy niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,6% w poprzednim kwartale). Spożycie ogółem zwiększyło się o 4,0% (w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych o 3,9%, a spożycie publiczne – o 4,7%). Akumulacja brutto była o 0,4% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 7,1% w II kwartale br.), w tym nakłady brutto na środki trwałe zwiększyły się o 4,7%. **Stopa inwestycji** wyniosła 17,7% (wobec 17,8% w III kwartale ub. roku oraz 16,8% w II kwartale br.).

Eksport wzrósł w skali roku o 5,0%, a **import** zwiększył się o 3,9% (w II kwartale br. notowano wzrost eksportu – o 3,2% i importu – o 3,1%).

Wykres 29. Wartość dodana brutto analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 29. Gross value added corresponding period of previous year=100

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w III kwartale br. była o 3,9% wyższa niż przed rokiem. W przemyśle zwiększyła się o 3,4%, a w budownictwie – o 3,6%. W handlu, naprawie pojazdów samochodowych wartość dodana brutto wzrosła w skali roku o 4,7%, a w transporcie i gospodarce magazynowej – o 7,0%. Wzrost notowano także w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 9,2%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,1%), administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych, edukacji, opiece zdrowotnej i pomocy społecznej łącznie (o 3,3%), obsłudze rynku nieruchomości (o 3,0%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 2,6%). Spadek obserwowano natomiast w informacji i komunikacji (o 1,9%).

Tablica 22. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju
 Table 22. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country

Wyszczególnienie a – 2018 b – 2019		I	II	III	IV	V	VI
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób	a	6187	6197	6205	6212	6210	6222
	b	6368	6378	6394	6392	6380	6394
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	a	1134	1127	1092	1043	1002	968
	b	1023	1017	985	938	906	877
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	a	6,8	6,8	6,6	6,3	6,1	5,8
	b	6,1	6,1	5,9	5,6	5,4	5,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ :							
w złotych	a	4588,58	4599,72	4886,56	4840,44	4696,59	4848,16
	b	4931,80	4949,42	5164,53	5186,12	5057,82	5104,46
poprzedni miesiąc=100	a	92,3	100,2	106,2	99,1	97,0	103,2
	b	93,5	100,4	104,3	100,4	97,5	100,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,3	106,8	106,7	107,8	107,0	107,5
	b	107,5	107,6	105,7	107,1	107,7	105,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ – analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	105,5	105,5	105,4	106,2	105,3	105,5
	b	106,6	106,2	103,9	104,8	105,3	102,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto: z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,5	100,9	103,0	102,6	102,5	102,5
	b	103,3	103,0	102,6	102,3	102,8	101,7
rolników indywidualnych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,0	100,0	100,7	100,5	100,3	100,2
	b	101,5	101,2	103,9	103,9	103,3	103,0
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,3	99,8	99,9	100,5	100,2	100,1
	b	99,8	100,4	100,3	101,1	100,2	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	101,9	101,4	101,3	101,6	101,7	102,0
	b	100,7	101,2	101,7	102,2	102,4	102,6
grudzień poprzedniego roku=100	a	100,3	100,1	100,0	100,5	100,6	100,7
	b	99,8	100,2	100,5	101,6	101,9	102,2
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,1	99,8	100,6	100,3	101,3	100,3
	b	100,2	100,5	100,1	100,4	100,2	99,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,2	99,9	100,5	101,0	103,0	103,7
	b	102,2	102,9	102,5	102,6	101,4	100,5
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,1	100,1	100,3	100,3	100,3	100,4
	b	100,2	100,1	100,3	100,4	100,3	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	101,5	101,7	101,9	102,1	102,4	102,8
	b	103,6	103,7	103,7	103,8	103,7	103,7

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern economic entities employing more than 9 persons.

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2018 b – 2019	
6231	6229	6225	6227	6232	6233	a	Average paid employment in the enterprise sector ¹ in thousand persons
6397	6390	6386	6383	6395		b	
962	959	947	937	951	969	a	Registered unemployed persons (end of period) in thousand persons
868	866	851	841	850		b	
5,8	5,8	5,7	5,7	5,7	5,8	a	Registered unemployment rate (end of period) in %
5,2	5,2	5,1	5,0	5,1		b	
							Average monthly nominal gross wage and salary in the enterprise sector ¹ :
4825,02	4798,27	4771,86	4921,39	4966,61	5274,95	a	in zlotys
5182,43	5125,26	5084,56	5213,27	5229,44		b	
99,5	99,4	99,4	103,1	100,9	106,2	a	previous month=100
101,5	98,9	99,2	102,5	100,3		b	
107,2	106,8	106,7	107,6	107,7	106,1	a	corresponding month of previous year=100
107,4	106,8	106,6	105,9	105,3		b	
105,1	104,6	104,7	105,7	106,3	104,9	a	Average monthly real gross wage and salary in the enterprise sector ¹ – corresponding month of previous year=100
104,5	104,0	104,0	103,4	102,7		b	
							Average monthly real gross retirement pay and pension:
							from non-agricultural social security system
102,4	102,7	102,7	101,9	101,2	102,8	a	corresponding month of previous year=100
101,5	101,9	102,0	101,8	101,8		b	
							of farmers
100,5	100,2	100,9	100,7	100,7	101,0	a	corresponding month of previous year=100
102,8	102,6	102,2	102,7	102,6		b	
							Price indices of consumer goods and services:
99,8	100,0	100,2	100,4	100,0	100,0	a	previous month=100
100,0	100,0	100,0	100,2	100,1		b	
102,0	102,0	101,9	101,8	101,3	101,1	a	corresponding month of previous year=100
102,9	102,9	102,6	102,5	102,6		b	
100,6	100,5	100,7	101,1	101,1	101,1	a	December of previous year=100
102,2	102,2	102,2	102,4	102,5		b	
							Price indices of sold production of industry:
100,1	100,0	100,5	100,5	99,6	99,0	a	previous month=100
100,1	100,3	100,4	99,4	99,8		b	
103,4	103,0	103,0	103,2	102,8	102,1	a	corresponding month of previous year=100
100,5	100,9	100,8	99,7	99,9		b	
							Price indices of construction and assembly production:
100,3	100,3	100,4	100,4	100,4	100,4	a	previous month=100
100,2	100,2	100,2	100,3	100,2		b	
103,1	103,2	103,3	103,3	103,4	103,7	a	corresponding month of previous year=100
103,5	103,5	103,3	103,2	103,0		b	

Tablica 22. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (dok.)

Table 22. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country (cont.)

Wyszczególnienie a – 2018 b – 2019		I	II	III	IV	V	VI
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	104,1	97,7	111,2	93,2	101,4	104,2
	b	107,3	98,5	109,9	96,4	100,0	94,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	108,7	107,3	101,6	109,3	105,2	106,7
	b	106,0	106,9	105,6	109,2	107,7	97,4
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	42,2	103,3	132,1	101,0	112,9	120,6
	b	38,8	115,1	127,2	107,1	105,3	109,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	134,7	131,3	116,1	119,7	120,7	124,7
	b	103,2	115,1	110,8	117,4	109,5	99,3
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	15005	29926	44634	58495	70467	82786
	b	17324	32380	47425	65085	80053	94533
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):							
poprzedni miesiąc=100	a	79,5	97,2	117,9	94,1	102,2	103,5
	b	81,2	96,8	113,5	103,5	96,5	101,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,7	107,7	108,8	104,0	106,1	108,2
	b	106,1	105,6	101,8	111,9	105,6	103,7
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	8562,2	4460,8	3127,6	9325,2	9585,3	9535,5
	b	6587,4	-792,9	-4489,8	-75,1	-1935,3	-5040,4
Średnie kursy walut w zł – NBP:							
100 dolarów amerykańskich	a	341,41	337,01	341,58	341,88	361,83	368,76
	b	376,17	380,23	380,52	381,45	383,93	378,11
100 euro	a	416,36	416,83	421,01	419,48	428,20	430,54
	b	429,54	431,57	429,96	428,74	429,65	426,60
100 franków szwajcarskich	a	355,11	361,15	360,62	353,05	362,83	372,70
	b	380,33	379,75	380,19	378,60	379,78	382,00
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:							
eksport	a	74484,7	71882,0	80730,5	76642,3	78234,1	82355,7
	b	82099,1	81797,4	89025,5	85036,0	86089,5	79199,8
import	a	76630,5	74282,5	82427,2	76700,3	78075,6	84072,5
	b	81493,0	83837,2	86659,1	84413,3	87682,8	78672,1
saldo	a	-2145,8	-2400,5	-1696,7	-58,0	158,5	-1716,8
	b	606,1	-2039,8	2366,4	622,7	-1593,3	527,7

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Średnie ceny bieżące z 2015 r. 3 Ceny bieżące z okresu
 1 Data concern economic entities employing more than 9 persons. 2 The average current prices from 2015. 3 The current prices from the period preceding

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2018 b – 2019	
						<i>Sold production of industry¹ (constant prices²):</i>	
94,6	100,8	103,3	109,9	96,3	88,5	a	<i>previous month=100</i>
102,8	93,9	110,8	107,9	94,2		b	
110,3	105,0	102,7	107,4	104,6	102,9	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
105,8	98,5	105,6	103,7	101,4		b	
						<i>Construction and assembly production¹ (constant prices²):</i>	
98,5	101,6	107,5	107,9	100,3	121,8	a	<i>previous month=100</i>
105,8	97,8	112,7	96,2	99,6		b	
118,7	120,1	116,5	122,5	117,0	112,3	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
106,6	102,6	107,6	95,9	95,3		b	
99423	115838	129752	148623	165093	185063	a	<i>Dwellings completed (from the beginning of year)</i>
111479	128826	145710	164788	184293		b	
						<i>Retail sales of goods¹ (constant prices³):</i>	
100,2	101,2	96,1	106,6	97,2	113,2	a	<i>previous month=100</i>
102,1	100,1	95,9	107,0	97,6		b	
107,1	106,7	103,6	107,8	106,9	103,9	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
105,7	104,4	104,3	104,6	105,2		b	
-858,7	1052,2	3183,7	6476,3	11060,1	-10406,2	a	<i>State budget balance – from the beginning of year (in million PLN)</i>
-4782,9	-1980,7	-1786,3	-3192,1	.		b	
						<i>Average exchange rates in PLN – National Bank of Poland:</i>	
370,95	371,75	368,37	374,95	378,66	376,91	a	<i>100 USD</i>
379,59	390,67	395,35	389,35	387,45		b	
433,01	428,73	429,92	430,60	430,29	429,05	a	<i>100 EUR</i>
425,98	434,37	435,47	430,25	428,43		b	
372,63	375,66	380,86	377,23	378,08	379,75	a	<i>100 CHF</i>
384,42	398,44	399,19	391,80	390,20		b	
						<i>Foreign trade⁴ in million PLN:</i>	
78540,2	76323,4	81448,4	91405,6	89497,7	69779,6	a	<i>exports</i>
83734,0	77535,9	88175,7	92722,4	.		b	
79702,6	79650,7	81385,5	92962,6	89181,0	75759,8	a	<i>imports</i>
83966,3	78268,6	84645,2	91133,3	.		b	
-1162,4	-3327,3	62,9	-1557,0	316,7	-5980,2	a	<i>balance</i>
-232,3	-732,7	3530,5	1589,1	.		b	

poprzedzającego okres badany. 4 Od stycznia 2019 r. – dane wstępne.
the surveyed period. 4 Since January 2019 – preliminary data.

Tablica 23. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Table 23. Main macroeconomic indicators

A. Unia Europejska

A. European Union

Wyszczególnienie Specification	PKB GDP			Handel zagraniczny Foreign trade				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a Harmonized unemployment rate ^a		
	2018	2019 ^d		eksport exports	import imports	saldo balance		X 2018	2019	
		II kw. 2nd quarter	III kw. 3rd quarter			I-IX 2019			I-IX 2018	IX
	zmiana w % w skali roku annual change in %				w mld EUR in bn EUR				w % in %	
UE-28	2,0	1,4	1,4	6,7	6,3	6,3
Strefa euro – 19	1,9	1,2	1,2	8,0	7,6	7,5
Austria	2,4	1,7	1,5	2,5	2,4	-5,2	-5,1	4,8	4,5	4,6
Belgia	1,5	1,3	1,6	0,2	0,0	12,4	11,7	5,8	5,6	5,6
Bułgaria	3,1	3,8	3,7	6,6	-1,2	-1,2	-2,9	4,9	4,1	4,2
Chorwacja	2,7	2,5	.	5,6	6,7	-7,5	-6,9	7,7	6,7	6,6
Cypr	4,1	3,2	3,4	-33,6	-6,7	-3,8	-3,0	7,5	7,0	7,1
Czechy	3,0	2,7	2,5	5,1	2,0	15,1	11,0	2,1	2,1	2,2
Dania	2,4	2,5	2,2	5,9	0,4	8,0	4,2	4,9	5,3	5,3
Estonia	4,8	4,2	4,1	2,1	0,8	-1,2	-1,3	5,3	4,3	.
Finlandia	1,7	1,4	2,2	2,7	-0,4	-0,3	-1,8	7,0	6,7	6,7
Francja	1,7	1,4	1,4	4,6	3,0	-56,2	-60,2	9,0	8,6	8,5
Grecja	1,9	2,8	2,3	2,6	4,4	-16,5	-15,4	18,6	.	.
Hiszpania	2,4	2,0	2,0	1,6	1,3	-27,0	-27,3	14,6	14,2	14,2
Holandia	2,6	1,6	1,8	2,8	4,3	47,2	51,7	3,7	3,5	3,5
Irlandia	8,2	5,1	5,0	10,4	-1,7	49,7	37,9	5,7	4,9	4,8
Litwa	3,6	4,0	3,6	6,4	5,3	-1,9	-2,0	6,1	6,6	6,4
Luksemburg	3,1	3,7	.	11,5	8,1	-4,8	-4,7	5,5	5,4	5,4
Łotwa	4,6	2,5	1,9	1,1	0,9	-2,3	-2,3	7,0	6,1	6,1
Malta	7,0	4,8	3,6	6,2	20,5	-3,0	-2,2	3,6	3,4	3,4
Niemcy	1,5	0,3	0,5	0,8	1,9	171,8	179,5	3,3	3,1	3,1
Polska	5,1	4,1	4,1	6,1	3,9	0,7	-2,9	3,9	3,2	3,2
Portugalia	2,4	1,9	1,9	2,4	7,9	-15,6	-12,3	6,6	6,5	6,5
Rumunia	4,0	4,3	3,2	2,0	5,1	-12,3	-10,2	4,1	4,1	4,0
Słowacja	4,0	2,4 ^a	1,8 ^a	1,9	3,9	-0,4	0,8	6,2	5,6	5,6
Słowenia	4,1	2,3	2,0	8,1	10,8	0,9	1,5	4,6	4,3	4,3
Szwecja	2,2	1,0	1,7	3,9	-0,7	2,1	-2,6	6,3	6,7	6,6
Węgry	5,1	5,2	4,8	5,0	4,9	2,9	2,8	3,7	3,5	.
Wielka Brytania	1,4	1,3	1,0	-0,6	9,2	-150,6	-110,2	4,0	3,7	.
Włochy	0,8	0,1	0,3	2,5	0,7	35,0	28,7	10,7	9,9	9,7

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c Obejmuje sekcje: górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe oraz f II kw. 2019 r. g III kw. 2019 r.

a Data seasonally adjusted. b Data adjusted by working days. c Include sections: mining and quarrying; manufacturing and electricity, gas, steam and air

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych <i>Harmonized Index of Consumer Prices</i>			Produkcja przemysłowa ^{bc} <i>Industrial production^{bc}</i>			Produkcja w budownictwie ^b <i>Production in construction^b</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
XI 2018	2019		X 2018	2019		X 2018	2019		
	X	XI		IX	X		IX	X	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
2,0	1,1	1,3	1,3	-1,2	-1,7	2,2	0,6	-0,2	EU-28
1,9	0,7	1,0	1,1	-1,8	-2,2	0,5	-0,3	0,3	Euro area - 19
2,3	1,0	1,2	4,3	-2,1	.	8,5	1,2	.	<i>Austria</i>
2,9	0,2	0,4	-0,2	6,1	.	-1,9	-1,9	-2,6	<i>Belgium</i>
3,0	1,6	2,2	1,2	0,1	1,7	1,7	6,9	3,1	<i>Bulgaria</i>
1,3	0,6	0,8	-2,6	2,0	0,4	5,7	7,3	.	<i>Croatia</i>
1,6	-0,5	0,5	9,4	4,3	.	25,8 ^e	16,6 ^f	.	<i>Cyprus</i>
1,6	2,6	3,0	3,2	-0,9	-0,3	9,0	-0,4	-0,3	<i>Czech Republic</i>
0,7	0,6	0,6	3,6	4,5	-0,2	3,6	2,3	.	<i>Denmark</i>
3,2	1,4	1,8	1,8	-4,4	-3,9	20,1 ^e	3,0 ^f	-1,2 ^g	<i>Estonia</i>
1,4	0,9	0,8	2,5	1,4	1,6	4,3	0,0	-1,1	<i>Finland</i>
2,2	0,9	1,2	-0,7	0,0	0,1	-1,5	-1,7	-1,2	<i>France</i>
1,1	-0,3	0,5	0,1	2,5	-0,4	-5,5 ^e	6,6 ^f	-9,0 ^g	<i>Greece</i>
1,7	0,2	0,5	1,1	0,3	-1,5	-2,0	-10,2	-0,3	<i>Spain</i>
1,8	2,8	2,6	-0,1	1,0	0,3	7,2	4,8	2,3	<i>Netherlands</i>
0,8	0,6	0,8	6,1	5,2	5,9	17,9 ^e	4,7 ^f	3,2 ^g	<i>Ireland</i>
2,4	1,5	1,7	8,9	7,5	-2,0	17,8 ^e	8,9 ^f	5,6 ^g	<i>Lithuania</i>
2,6	0,8	1,0	2,5	-1,7	-3,5	4,8	2,9	.	<i>Luxembourg</i>
2,9	2,2	2,0	-1,2	7,2	3,0	10,3 ^e	0,9 ^f	5,8 ^g	<i>Latvia</i>
1,4	1,4	1,3	2,4	5,3	0,7	7,7 ^e	18,7 ^f	18,6 ^g	<i>Malta</i>
2,2	0,9	1,2	0,7	-5,6	-6,3	-0,5	1,8	0,3	<i>Germany</i>
1,1	2,3	2,4	4,9	3,1	3,4	19,8	5,2	-4,1	Poland
0,9	-0,1	0,2	0,5	-5,1	-2,3	4,5	1,8	2,0	<i>Portugal</i>
3,2	3,2	3,8	0,5	-4,1	-3,9	-4,1	30,8	24,6	<i>Romania</i>
2,0	2,9	3,2	6,6	-2,4	-3,9	8,4	1,8	-2,4	<i>Slovakia</i>
2,1	1,5	1,4	3,5	1,8	2,8	18,5	-7,9	-4,0	<i>Slovenia</i>
2,1	1,6	1,8	3,2	1,7	-2,0	-1,6	-1,4	2,1	<i>Sweden</i>
3,2	3,0	3,4	2,6	9,0	6,5	19,3	17,8	20,5	<i>Hungary</i>
2,3	1,5	.	-0,7	-1,4	-1,1	4,5	1,4	-2,6	<i>United Kingdom</i>
1,6	0,2	0,2	0,8	-2,2	-2,4	-0,6	0,3	.	<i>Italy</i>

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. d Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. e III kw. 2018 r.

conditioning supply. d Data seasonally adjusted and adjusted by working days. e 3rd quarter 2018. f 2nd quarter 2019. g 3rd quarter 2019.

Tablica 23. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (dok.)
Table 23. Main macroeconomic indicators (cont.)
B. OECD i wybrane kraje świata
B. OECD and selected countries of the world

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	PKB ^{ab} <i>GDP^{ab}</i>			Handel zagraniczny <i>Foreign trade</i>				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a <i>Harmonized unemployment rate^a</i>		
				eksport <i>exports</i>	import <i>imports</i>	saldo <i>balance</i>				
	2018	2019		I-IX 2019		I-IX 2018	X 2018	2019		
		II kw. <i>2nd quarter</i>	III kw. <i>3rd quarter</i>					IX	X	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>					w mld USD <i>in bn USD</i>			w % <i>in %</i>		
OECD	2,3	1,6	1,6	-2,7	-2,9	-487,6	-516,4	5,2	5,2	5,2
w tym:										
Australia	2,0	1,6	1,7	7,6	-6,1	45,4	20,3	5,0	5,2	5,3
Chile	4,0	2,0	2,8	-6,8	-4,3	2,4	4,0	7,1	6,9	.
Islandia	4,6	1,4	1,7	-5,6	-12,1	-1,1	-1,6	2,7	3,5	3,5
Izrael	3,4	3,0	3,3	-2,9	0,6	-17,2	-15,7	4,2	3,6	3,4
Japonia	0,8	0,8	1,9	-4,5	-2,0	-13,4	0,1	2,4	2,4	2,4
Kanada	2,0	1,9	1,7	-1,3	-1,5	-5,6	-6,3	5,7	5,5	5,5
Korea Południowa	2,7	2,1	2,0	-9,9	-4,8	29,9	55,7	3,9	3,4	3,5
Meksyk	2,0	0,1	-0,2	3,5	-0,5	3,8	-9,7	3,2	3,6	3,6
Norwegia	1,3	1,2	0,6	-16,2	-0,7	12,6	27,2	4,0	3,9	.
Nowa Zelandia	2,8	2,1	.	-0,9	-2,8	-2,4	-3,1	4,0 ^c	3,9 ^d	4,2 ^e
Stany Zjednoczone	2,9	2,3	2,1	-0,7	-0,3	-649,6	-646,0	3,8	3,5	3,6
Szwajcaria	2,8	0,3	1,0	3,0	-0,5	28,0	21,9	4,4 ^c	4,3 ^d	4,5 ^e
Turcja	2,8	-1,3	0,5	3,3	-13,8	-22,3	-50,1	11,3 ^c	13,9 ^d	.
Białoruś	3,0	0,5	.	-3,0	0,5	-3,9	-3,0	.	4,4 ^d	3,9 ^e
Brazylia	1,3	1,1	1,2	-5,3	-1,4	34,3	41,8	.	.	.
Chiny	6,6	6,2	6,0	-1,3	-4,9	324,6	269,4	.	.	.
Indie	7,4	5,0	4,7	0,4	-3,9	-126,7	-142,6	.	.	.
Południowa Afryka	0,8	1,0	0,2	-4,9	-5,6	0,7	0,2	27,2 ^c	28,7 ^d	28,8 ^e
Rosja	2,3	0,9	1,6	-4,4	-0,8	127,7	140,8	4,8 ^c	4,6 ^d	4,6 ^e
Ukraina ^f	3,3	4,6	.	7,4	7,5	-7,1	-6,5	.	.	.

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane na podstawie SNA 2008. c III kw. 2018 r. d II kw. 2019 r. e III kw. 2019 r. f Dane nie obejmują czasowo okupowanego

U w a g a. Przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie Eurostatu i OECD dokonano w Departamencie
Ź r ó ł o: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, GUS – dane pobrano w dn. 19.12.2019 r.

a Data seasonally adjusted. b On the basis of SNA 2008. c 3rd quarter 2018. d 2nd quarter 2019. e 3rd quarter 2019. f Excluding the temporarily occupied

*Note. Data concerning foreign trade were computed on the basis of data extracted from the Eurostat and OECD databases in the Statistical Products Department
S o u r c e: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, Statistics Poland – data were downloaded on 19.12.2019.*

Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI) <i>Consumer Price Index (CPI)</i>			Produkcja przemysłowa ^a <i>Industrial production^a</i>			Produkcja w budownictwie ^a <i>Production in construction^a</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
XI 2018	2019		X 2018	2019		X 2018	2019		
	X	XI		IX	X		IX	X	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
2,7	1,6	.	2,2	-0,2	.	4,4	-0,4	.	OECD
									<i>of which:</i>
1,9 ^c	1,6 ^d	1,7 ^e	2,9 ^c	2,4 ^d	2,7 ^e	0,1 ^c	-6,4 ^d	-3,3 ^e	<i>Australia</i>
2,8	2,7	2,8	0,5	-0,9	-3,7	80,4	31,4	.	<i>Chile</i>
3,3	2,8	2,7	<i>Iceland</i>
1,2	0,4	0,3	2,8	4,4	<i>Israel</i>
0,8	0,2	.	2,0	0,0	-6,0	-3,5	-1,5	.	<i>Japan</i>
1,7	1,9	2,2	5,1	-1,8	.	-3,5	2,4	.	<i>Canada</i>
2,0	0,0	0,2	2,0	0,7	-2,6	-2,4	.	.	<i>South Korea</i>
4,7	3,0	3,0	.	.	.	-1,6	-7,5	-8,9	<i>Mexico</i>
3,5	1,8	1,6	4,5	-8,2	-5,8	3,8 ^c	4,6 ^d	3,7 ^e	<i>Norway</i>
1,9 ^c	1,7 ^d	1,5 ^e	0,2 ^c	0,9 ^d	.	-0,6 ^c	3,8 ^d	.	<i>New Zealand</i>
2,2	1,8	2,1	4,1	-0,2	-1,3	2,4	-1,4	1,1	<i>United States</i>
0,9	-0,3	-0,1	0,3 ^c	.	.	-0,0 ^c	-2,8 ^d	-0,9 ^e	<i>Switzerland</i>
21,6	8,6	10,6	-5,4	3,1	3,9	.	.	.	<i>Turkey</i>
5,0	5,3	5,0	<i>Belarus</i>
4,0	2,5	.	-0,6	0,5	1,0	4,3	.	.	<i>Brazil</i>
2,2	3,8	4,5	<i>China</i>
4,9	7,6	.	8,2	<i>India</i>
5,1	3,7	3,6	.	.	.	-10,6	-35,2	-2,1	<i>South Africa</i>
3,8	3,8	.	3,4	2,6	<i>Russia</i>
10,0	6,5	5,1	2,0	-1,1	-5,0	12,3	12,2	14,0	<i>Ukraine^f</i>

terytorium Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol.

Opracowań Statystycznych GUS.

territory of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol.

of Statistics Poland.